

ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

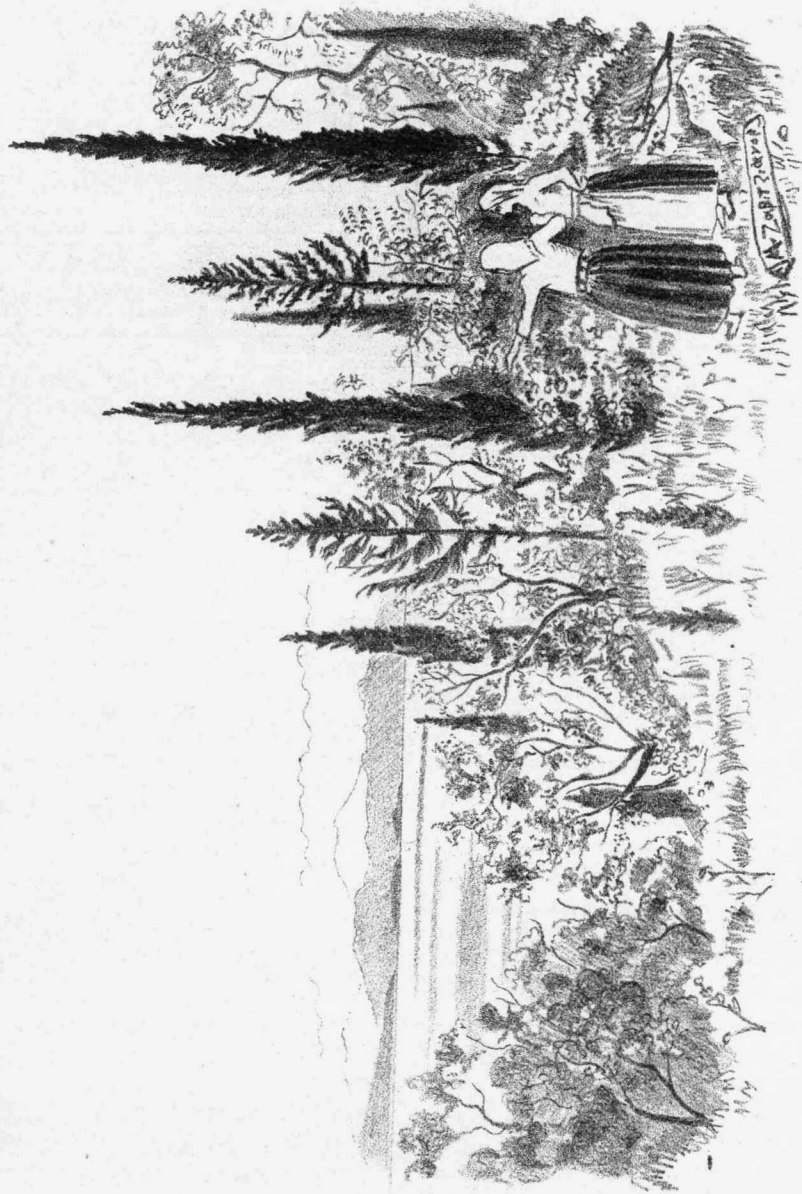

ΣΥΜΠΡΟΨΙΑ ΤΩΝ ΕΜΜΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑ

Περιεχόμενα

Μ. Ζαβιτζιάνου. Στο Βουνό εικόνα.	Γελοιογραφία.
'Ελ. Θεοτόκη. 'Ο Γυρισμός διήγημα,
με εικόνα Μ. Ζαβιτζιάνου.	'Οσσιάν. 'Ο πόλεμος τής 'Ινις-θόνας
μετάφρ. Α. Κεφαλληνού.
Goethe. 'Ιριγένεια, Πράξ. Δ'. Σκηνή Ε'.
μετάφρ. Ν. Κογεβίνα.	Α. Μαύιη. 'Οβαρκάρης, ανέκδοχτάστιχο.
É. Zola. 'Η 'Αναδουλεία διήγημα, με-
τάφρ. Σπ. Λευτεριώτη με εικόνα
Μ. Ζαβιτζιάνου.	Είρ. Δευτρινού. 'Αριστοκρατική Εύαι-
σησία, διάλογος.
Α. Κογεβίνα. Εικόνα.	Shakespeare. 'Αμλετ Πράξ. Α'. Σκην.
Ε', μετάφρ. Κ. Θεοτόκη.
Είρ. Δευτρινού. 'Ο ήθικολόγος, επίγραμμα.	Α. Κογεβίνα. Εικόνα.
'Ηλ. Κομμετάκη. Cherchez la femme.	'Ιβάν Τουργένιεφ, 'Ο Σπούργιτας Πεζό
Τραγούδι. μετάφρ. Γ. Κ.

ΚΕΡΚΥΡΑ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ Σ. ΛΑΥΤΖΑ
1916.

ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ. Είχον Μ. Ζαβιτζιάνου

Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ

‘Από τόν πόλεμο πολλοί γυρίσανε σακατεμένοι. Έτυχε νάβρουνε και μέ δίχως φώς. Ένας απ’ αυτούς ήταν και ό Γληγόρης ό Λύγερινός. Μιά σφαίρα τούχε μπει στό κεφάλι. Σά συνήρθε δέν έδλεπε τού άγγιζε, τούπανε, τό νεύρο τού ματιού. Καθέκαστα δέν έκατάλαβε, μόνο έκατάλαβε πού θάμνε στραβός γιά πάντα. Σάν έγύρισε στόν τόπο του έμπήκε μαζή μ’ άλλα παιδιά σ’ ένα άμάξι, κ’ έφτασε στό χωριό τού, ή μάνα του μοναχή τόν αποδέχτηκε. Είχε πάει νά βρεί τήν άρραβωνιαστική του γιά νά κλάψουν μαζή, ή Χρυσάνθη φαινόνταν άπελπισμένη· μά ή μάνα της είπε πού χαλάνε τή παντρεία. — Και πώς θά τού τό πώ, έλεγε θλιμμένη ή γρηά. — Πές του πού έπέθανε, άποκρίθηκε κλαίοντας ή Χρυσάνθη. Δέ βραστέει ή καρδιά μου νά τόν ιδώ.

Κ’ έτσι ή γρηά έκίνησε μοναχή νά αποδεχτεί τό μονάκριβο παιδί της, ένα βαρύ, καταχγιασμένο δειλινό τού τρυγητή. Τά φώτα πού ανάβανε και ή τρογύρου ζωή τής έγιομίζανε τήν καρδιά πίκρα. Πήγαινε άποφασισμένη, μά άθελε παρασταίνονταν τόν υγιό της μέ κάτι τρομαχτικό στή θέση πού πρώτα γλυκογελούσανε τ’ άμυγδαλωτά, φωτεινά του μάτια. Είδε τ’ άμάξι, πού στάθηκε, και άνάμεσα σέ κείνους πού κατεβήκανε γνώρισε τήν κορμοστα-

σιὰ τοῦ γιου της. Ἀλήθεια ἦτανε χωρὶς φῶς· τὸ πάτημά του ἀβέβαιο καὶ τὸ μπράτσο του ὑψωνόντανε σὰ γιὰ προφύλαξη. Μὰ σὰν τὸν εἰσώσε εἶδε τὰ μάτια του ὅπως σὰν ἦταν γερά καὶ δὲν ἐπίστευε ποῦ τριγυρίζαν ἀνώφεια μέσα στὲς κόχαις τους. «Γληγόρη μου!» τοῦπε τρεμουλιαστά. Χιμογέλασε καὶ τῆς εἶπε: «Ἐλα κοντά, μάνα, νὰ σὲ φιλήσω γιατί δὲ σὲ γλέπω!» Καὶ ἡ μάνα του τὸν ἀγκάλιασε.

Βασταγμένοι ἀπὸ τὸ χέρι περάσανε τὸ χωριό, ἡ μάνα ἐβίαζε λίγο τὸ γιό της σὰ νᾶθιλε νὰ ἀποφύγει τὴν περιττὴ συμποنيὰ τοῦ κόσμου. Ὅλοι τοὺς κοιτάζανε σιωπηλὰ καὶ πίσω τους ξαλλάζανε τοὺς στοχασμούς τους.

— Κρίμα στὴ νιότη του!

— Εἶναι στραβὸς καὶ τὰ μάτια του ἀνέγγιγα.

— Πρέπει νὰ βλαφτήκανε τ'ἀχιτιδώματα ποῦ ἔχουνε μέσα, καὶ νὰ τοῦφυγε τὸ αἷμα ἀπὸ τὸ κεφάλι του! ὅτι φύγει τὸ αἷμα δὲ γλέπεις ὀλότεια!

— Μυστήρια ποῦ ἔκαμε ὁ Θεὸς γιὰ τὸν ἄνθρωπο!

— Δὲν τὰ ξέρετε; Ὅλα τὰ ζῶα τᾶκαμε μὲ τὸ λόγο, μὰ γιὰ τὸν ἄνθρωπο ἰδρωσε τὸν ἐζύμωσε μὲ πηλὸ ὅπως ζυμόνουνε τὸ ψωμί, — «μὲ χούμ» λένε τὰ χαρτιά! ἔλεγε μιὰ σοφὴ γυναῖκα.

— Ἄχ — γιατί νὰ μὴν κάμει τὰ μάτια μας ἄβλαβα; μουρμούρισε δακρυσιμένη μιὰ ἄσκημη κοπέλλα.

— Εἶδες ἡ Μαρία; τῆς πονεῖ γιὰ τὴν ξαδέφφη της.

— Γιὰ κείνην δὲ μοῦ πονεῖ, ἔλαβε καρδιά νὰ τὸνε παρατήσῃ!

— Καὶ τί ἤθελες νὰ κάμει, μωρή; ἡ πιληδὸ ὠμορφη κοπέλλα τῆς Ἀγρινάκης νὰ περάσει τὴ ζωὴ της κοντὰ σ' ἓνα στραβό; Νᾶτανε κἄνε μαύρη σὰν ἐσένανε, ἄς μὴν τὴν ἐγλεπε ὁ νοικοκύρης της! Οἱ ἄλλες γελάσανε· ἡ Μαρία ἀλόργεψε μοναχὴ.

Ἦταν ὄρφανὴ καὶ φτωχὴ. Ὁ πατέρας τῆς Χρυσάνθης τῆς ἔδινε ἓνα κομμάτι ψωμί καὶ τὸνε δούλευε μέρα νύχτα. Κοκκαλιάρρα, μικροκαμωμένη, δὲν τὴν εἶχε γυρέφει κανεὶς καὶ τώρα ἦταν μεγάλη στὰ χρόνια.

«Τί θ' ἀπογίνει σὰ θὰ πεθάνει ἡ μάνα του», ρωτιόντανε, κοιτάζοντας ἀπὸ μακρὰ τὴ μάνα καὶ τὸ γιό ποῦ μπήκανε στὸ φτωχικό τους σπιτάκι. Ἄδειο ψυχρὸ καὶ μαῦρο τοὺς ἀποδέχτηκε· ἡ γρηὰ ἀναψε τὸ κρεμαστὸ λυχνάρι καὶ στὸ θαμπὸ πένθιμο φέγγος ποῦ χοροπηδοῦσε μαζὴ μὲ τὲς σκιές, στοὺς μαυρισμένους τοίχους, κοιτάζοντας τὰ νεκρωμένα μάτια, ἐρώτησε:

— Δὲν σοῦ δῶκανε οἱ γιαιτροὶ καμίαν ἐλπίδα;

— Τί ἐλπίδα νὰ μοῦ δώκουνε; Γνώρισα τὸ σταθὰδι τοῦ τάφου, πρὶν πεθάνω καὶ πρὶν γεράσω.

Καὶ τὴ ρώτησε καὶ ὁ Γληγόρης κείνο ποῦ ἐτρόμαξε.

— Ἀμὴ ἡ Χρυσάνθη;

— Εἶναι ἄρρωστη, ἔχει καιρὸ ποῦ ἀρρώστησε τὴν ἐπήρανε στὴ χώρα.

— Καὶ γιατί δὲ μοῦ τόπες ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή; Μὴ μοῦ κρύβεις τίποτα μάνα; Ἡ φωνὴ τοῦ νέου ἔτρεμε, ἡ μάνα του εἶξερε πόσο τὴν ἀγαποῦσε. Μὰ νὰ τοῦ πεῖ ποῦ τὸν ἀπαράτησε, γιατί δυστύχησε, τῆς ἐφάνηκε πὶὸ θλιβερό γιὰ κείνονε παρὰ ἂν τοῦλεγε ποῦ ἦτανε ἀπεθαμένη.

Θὰ παρακαλοῦσε ὅλους νὰ τὴ βοηθήσουνε γι' αὐτὸ τὸ ψέμα, τὸ σπίτι τῆς Χρυσάνθης ἦτανε στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ χωριοῦ.

— Αὐτὰ ἔχει ὁ κόσμος παιδί μου! Ἄν ἦτανε ζωντανὴ λὲς ποῦ δὲ θᾶχε ἔρθει κοντὰ σοῦ; Κ' ἐφάνηκε στὸ στραβὸ ὁ κόσμος ὅλος σὰ νικημένος, νεκρός, ὁ κόσμος χωρὶς ἀγάπη μ' ὅλον τὸν ἥλιο του καὶ τ' ἀστέρια του χυμῆνος στὸ Χάος. Ἀπὸ τὸν καιρὸν ποῦ δυστύχησε εἶχε χάσει τὴν ἐλπίδα του γιὰ κείνην. Μὰ δὲν ὑποψιάστηκε ποῦ, σὰν τὴν ἐχαιρέτησε στὸ φύγι του, τὴν εἶχε σιμὰ του γιὰ ὕστερη φορὰ. Ἦταν στὸ πλῆμα, τὰ πόδια της ροδίζανε μὲς στὸ νερὸ σὰν τ' ἀπέναντι ροδοχρῶσυμα στὸ γέμμα τοῦ ἡλίου. Τώρα δὲν τοῦμενε παρὰ ἡ μάνα του· τὸν ἐθαίλευε σὰν ποῦ τὸν εἶχε μικρό, μὰ τὸν ἄφινε πολλὲς ὥρες μοναχό, γιατί ἔπρεπε νὰ κοιτάζει τὸ χτήμα, τὰ ζᾶ, νὰ φέρνει τὸ ψωμί τους.

Τὴ γιορτὴ ἐρχόντανε χαμπόσοι νέοι ἢ δικαὶ του καὶ τὸν ἐχαίρετοῦσανε. Τοὺς ἐρωτοῦσε καθέκαστα γιὰ τὴ Χρυσάνθη. «Ὅλοι τοῦ λέγανε ποῦ θερμάθηκε, ποῦ τὴν ἐπήρανε στὴ χώρα καὶ κεῖ πέθανε, καὶ σὰν ἐφεύγανε ἐχαμογελοῦσανε συμπονετικά.

Τὲς ὥρες τῆς μοναξιάς του ἐβγαίνει μὲ τὸ ραβδί του στὸ κηπέρι καὶ στὸ χωράφι. Ἐπήγαινε σὰν ξένος, φοβισμένος στὸ πρᾶμα τοῦ, σὰ γέρος δισταχτικός χωρὶς νὰ χαρεῖ τὴ νιότη. Ἐνα ἄχρηνο κατηφορισμα, ἓνα ἀγγιγμα σὲ κλαριά τοῦ θυμίζαν τὸν τόπο ποῦ λαχταροῦσε νὰ ἰδεῖ. «Εἶμαι σὰν τὸ πουλι ποῦ τοῦ ξερίζωσαν ταῖς φτεροῦγες» στοχαζόντανε, «ἔτσι θὰ νοιώθην τὸν ἑαυτὸ τους καὶ οἱ πρωτόπλαστοι σὰ βρεθῆκανε ἀπὸ τὴν Παράδεισο στὸ κολασμένο μας τὸν κόσμο».

Ὁ ἀντίλαλος τῆς καθημερινῆς ζωῆς ἔφτανε ὡς σ' αὐτόν, ἄκουε κραξίματα καὶ ἀπαντήματα, μαζὶ μὲ τὸ τριζίμο τοῦ λουτροβιοῦ καὶ τὸ μούγκρισμα

τῶ βωδιῶνε. Καί ὅταν δὲν ἔκρινε γύρου του ζωή, μάντευε στή σιγαλιά τ' ἀπλωτὰ λιθόβιχα καί ταις πλαγιές με τή λιακάδα καί τή σιὰ πού ξευνηγιοῦνταν στή χλόη, μύριζε τή τρικνταφυλλιά τους στό χειμωνιάτικο της τὸ ξάνθισμα καί ἀγροίκουνε τὰ φτερουγίσματα ἀνάμεσα στὰ κλαριά, ἢ ἓνα κελάτιδισμα πού ὑψωνόντανε ἐλεύθερα καί γιόμιζε τή γύρου σιωπή. Μίαν ἡμέρα ρώτησε τὴ μάνα του: Ἄμῃ τὰ στολίδια;

— Τὰ σιγούρεψα, παιδί μου, μὴν ἔχεις ἔγνοια.

— Δός μου τα.

Ἄνοιξε τὴ κασσιέλα της κ' ἔβγαλε ἓνα μικρὸ κόκκινο κουτί, καί τοῦ τῶ-δωκε. Τὰ πῆρε στὰ γόνατά του καί τὰ πασπάτευε ἓνα ἓνα. Τὰ σκουλαρίκια, τὸ δαχτυλίδι με τὴν πέτρα τὴν κόκκινη, τὴν καρφίτσα, τ' ἄστρο με τὸ χρωματιστὸ του τὸ στόρισμα. Γιὰ νὰ τ' ἀγοράσει εἶχε πουλήσει τὸ δαμάλι τους. Ἡ μάνα του τὰ πῆρε στή νύφη καί κείνος τὴν εἶδε σὰν πρωτοπῆγε στολισμένη στήν ἐκκλησιά. Ἐλάμπε ὁ τόπος! Χαρούμενη, παχουλὴ, ροδοκόκκινη, με τὸ χρωματιστὸ τοιποῦνι, τὴν πλουμιστὴ ζώνη καί τὴν κάτασπρη μπόλια της. Ἀκόμα τὰ κρατοῦσε στὰ χέρια σὰν ἐμπῆκε στό σπίτι ἡ Μαρία.

— Καλὴ σπέρα, εἶπε. Δός μου Στάθω τὴν ζέστα νὰ πάω νὰ σοῦ φέρω νερό.

— Σπολλατητή σου, κοπέλλα μου, εἶπε ἡ γρηά. Ἡ Μαρία ἐσίμωσε τὸ Γληγόρη.

— Βαστᾶς τὰ στολίδια;

— Ναί! ἔλεγα νὰ τὰ χαρεῖ ἐκείνη, ἀντὶς τήνε χαιρεταί ἡ μαύρη γῆς!

«Ποῦ ν' ἄξερεις ποῦ κείνη σὲ λίγες μέρες θὰ βάλει στολίδια τρεῖς φορές τόσα!» στοχάστηκε ἀναστενάζοντας ἡ Μαρία.

Τὴν ἄλλη μέρα μπῆκε στό σπίτι ἓνας γέροντας με πλατοβράκι, ἦρθε ἔλεγε, νὰ χαιρετίσει τὸ Γληγόρη πού με τὲς δουλειές δὲν ἐμπόρεσε. Ἐφερε κουβέντα γιὰ τὴ Χρυσάνθη καί εἶπε: «Ἦτανε ταχτικὴ κοπέλλα δὲν εἶναι ἀλήθεια; Σιασμένοι ἂν εἰσάστενε, ποτέ της δὲν ἐμίλησε μαζὶ σου, δὲν εἶναι ἀλήθεια;»

Ὁ νέος ἀναστενάξε. Ὁ πατέρα της δὲν ἠθέλησε νὰ τόνε μπάσει στό σπίτι. «Δὲ θὰ μιλήσουνε, ἔλεγε, ἄ δὲ στεφκνωθοῦνε καί οἱ γαμπροὶ δὲ βλεπόντανε» Ἔτσι ἔλεγε ὁ κόσμος.

— Δὲν εἶναι ἀλήθεια πού δὲν ἐμίλησατε, ξανάειπε ὁ γέρος.

— Γιατί ρωτᾶς;

— Ἔτσι, κάποιος θέλησε νὰ πεῖ πού ἐμίλησατε.

— Τί τόνε γιοιάζει τὸν κόσμον σὰν τώρα ἐκείνη κοιμᾶται;

— Δὲ σ' τῶπα; Κουβέντα ἦρθε! μὰ δὲ μοῦ δίνεις ἀπάντηση;

— Οὔτε τῆς ἐμίλησα, οὔτε μοῦ μίλησε, προξενιά ἔστειλα, μοῦπαν τὸ ναί, ὡς καί τὰ στολίδια, ἡ μάνα μου τῆς τὰ πῆρε.

— Τῶλεγα ἐγώ! Καί ὁ γέρος σηκώθηκε χωρὶς νὰ κρούσει τὴ χαρὰ του. Λίγο πκρέξω τὸν ἀκαρτεροῦσε ἡ Μαρία.

— Τὴν ἐρώτησες; τοῦπε.

— Ναί..... καί ὁποιος ἔβγαλε αὐτὸν τὸν λόγο εἶναι φίδι φαρμακερό, εἶναι ψέματα τρέγω νὰ τὸ πῶ τοῦ Στάθη, ἡ παντρειά θὰ γένει.

«Δὲν τῶπε,» στοχάστηκε ἡ Μαρία, «καί τώρα δὲν τὸ πιστεύει κανεὶς!»

Μὰ ἦταν ἀλήθεια! Πόσες φορές γιομάτη πόθο καί ζήλεια εἶχε ξακολουθήσει σιγὰ σιγὰ τὴν ὡμορφη ξαδέρφη της, στὰ μυστικά της συναπαντήματα, στὲς μοναξιές καί στὰ σκοτάδια, καί παραμόνευε τὰ λαχταριστὰ ἀγκαλιάσματα τ' ἀρπαγμένα φιλιὰ πού οἱ ἐρωτευμένοι μπιστευόντανε στό σκοτάδι.

Ἐμπῆκε στό σπίτι νὰ φέρει νερὸ τῆς Στάθως.

— Γιατί ἐκείνα τὰ ρωτήματα; γιατί; ἔλεγε ὁ νέος. Μάνα ἡ Χρυσάνθη μὴ ζεῖ;

— Παιδί μου, δὲ σοῦπα πού πέθανε;

— Μπορεῖ νὰ πέθανε γιὰ μένανε, ὄχι γιὰ ἄλλους.... ἡ φωνὴ σου τρέμει..... ποιὸς ἐμπῆκε μέσα;

— Ἐγὼ ἡ Μαρία!

— Ἐλα κοπέλλα μου, πὲς μου ἐσὺ τὴν ἀλήθεια!

Ἡ Μαρία ἀναποφάσιστη καί φοβισμένη ἐκοίταξε τὴ μάνα του. Ἡ γρηά εἶπε: Σὰν τὸ κατὰλαβες, παιδί μου, ἔτσι εἶναι! μοῦ φαινόντανε τόσο κακὸ νὰ σοῦ πῶ πού σ' ἀπαράτησε! μὰ δὲ τῶθελε κι' αὐτὴ, τὴν εἶδα νὰ κλαίει τὴν ξανάγκασε ἡ μάνα της.

— Καί τώρα προξενολογιέται;

— Ναί, εἶπε με θυμὸ ἡ Μαρία, θὰ τὴν πάρει ὁ γιὸς τοῦ Στάθη τοῦ Λαγοπάτη, κι' αὐτὸς ἔστειλε τὸν προξενητὴ νὰ σὲ ρωτήσῃ, ἂν ἐμίλησατε με τὴ Χρυσάνθη, γιατί δὲ θέλει νὰ πάρει ὁ γιὸς του κουβεντιασμένη κοπέλλα. Τώρα τοὺς ἐκαλοκάρδισες. Ὡς καί ἡ Χρυσάνθη θὰ χασκογελάει.

Καί ὁ νέος εἶδε μπροστά του τὴ δροσερὴ, γιομάτη, κοπέλλα νὰ γελάει ξεχύνοντας ζωὴ καί χαρὰ, νὰ γελάει καί με τὸ γέλοιό της ν' ἀνασταίνει νεκρό. Ὁλος ὁ κόσμος ἐγιόρταζε ἀνεπάντευχη Ἄγια Ἀνάσταση ἀνοιξιὰτικη

κ' εὐωδιασμένη. Είδε μπροστά του ἕνα φῶς ποῦ φεγγοβόλησε τὴν ψυχὴ του...
Σὰ νὰ τὸν ἀνατάραξε κάποια ἐλπίδα. Ἄς ζεῖ, ἔτσι εἶναι τοῦτος ὁ κόσμος!
Ἄν ἦταν ἀλλοιώτικος τότες ναί, καὶ στραβῶ; θὰ μπορούσε ν' ἀκουμπήσῃ μίαν
ἡμέρα τὸ κεφάλι του στὴν ἀγκαλιὰ τῆς!

— Κάλλιο ποῦ ζεῖ, εἶπε γυρίζοντας τὰ δακρυσμένα ἀφειγγα μάτια του
πρὸς τὴ Μαρία· πὲς τῆς ἀπὸ μέρος μου καλὸ στεφάνι!

Ἡ Μαρία πετᾷχτηκε ὄζω νὰ ξεθυμάνει τὸ κλάμμα τῆς. Τὸ θράδυσμα,
ὁ Γληγόρης ἄκουσε τὴ μάνα του νὰ βγάνει μίαν τρομαγμένη φωνή. «Πα-
ναγία βόνη! Τι θέλεις ἐδῶ;»

— Νὰ ἰδῶ τὸ Γληγόρη, ἀποκρίθηκε ἡ φωνὴ τῆς Χρυσάνθης.

Ἄ νεός ἐσηκώθηκε ὀλότρεμος· δὲ μπόρεσε νὰ μιλήσει.

— Γληγόρη μου, νάχω τὴν εὐχὴ σου! εἶπε κλαίοντας ἡ κοπέλλα καὶ τὸν
εἰμίωσε, μὴ μοῦ βαστάς βάρος.

Ἄ Γληγόρης ἐγύρῃσε τὰ χέρια καὶ τῆς τὰ βάσταξε.

— Καὶ σὲ τί μοῦφταιζεις, Χρυσάνθη;

Μὰ ἡ κοπέλλα ἀναστέναζε βραθειὰ, τὸ κορμί τῆς ἐβάραινε καὶ ἐσωριαζόν-
τανε στὴν ἀγκαλιὰ του.

— Λιγοθυμάει ἐφώναζε ἡ γρηχ. Ἄγάλι, ἀγάλι καὶ οἱ δύο, ὅπως μπο-
ρούσανε, τὴν ἀκουμπήσανε στὸ κρεββάτι. Ἄ Γληγόρης ἐλαχταροῦσε νὰ μάθει
πῶς πάει.

— Ἄνοιξε, τὰ μάτια τῆς, μάνα; ρωτοῦσε.

Τ' ἀνοιξε. Μὰ κείνη τὴ στιγμὴ εἶδε στὴν πόρτα τὸ Στάθη τὸ Λαγοπάτη.
Γιομᾶτος θυμὸ τὴν ἐκοίταζε πλαγιασμένηνε στὸ κρεββάτι.

— Ἄ δὲν τὸ βλεῖπα δὲ θὰ τὸ πιστεῖα! ἐφώναζε.

— Ἄ Στάθη! εἶπε τρομαγμένη ἡ Χρυσάνθη· τί ἔπαθα! Θεὸ μου! καὶ
ἀνασηκώθηκε.

— Στάθη, σοῦ ὀρκίζομαι ποῦ εἶναι ἀθώα, εἶπε ὁ Γληγόρης ἀπὸ τῆ θέση
του. Μὰ ὁ Στάθης ἔφρυγε.

— Κάλλιο ἔχω νὰ τὸν φουρκίσω τὸ γιό μου, πορὰ νὰ τόνε ἀφήνω νὰ τήνε
πάρει.

Καὶ ἡ Μαρία ποῦ ἦταν ἀπόζω καὶ ἄκουσε τὰ λόγια τοῦ Στάθη, ἐμουρμούρισε:

— Καὶ δέκα παντρεῖες νὰ κάμεις, κυρὰ Χρυσάνθη, δὲ θὰ σοῦ βολέψουνε!
Δὲ θέλω νὰ τόνε παρατήσεις!»

ΕΛΕΝΗ ΘΕΟΤΟΚΗ

GOETHE

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

(Πράξι Δ'. Σκηνὴ ε')

Τοὺς Θεοὺς ἄ, φοβῆται
τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος!
Εἰς τὰ ἀθάνατα χέρια
τὴν ἀρχὴ συγκρατοῦν,
καὶ εἰμποροῦν νὰ τὴν στρέφουν
ὅπως θέλουν αὐτοί.
Διπλ' ἄ, σκιάζει' ἐκεῖνος
ποῦ ψηλά τὸν σηκώνουν.

Σὲ κρημνοὺς καὶ 'ς τὰ νέφη
θρόν' εἰν' ἔτοιμοι γύρω
'ς τὰ χρυσά τους τραπέζια.
Ἄν μαλώσουν μ' αὐτοὺς,
ποταπὰ οἱ καλεσμένοι
μ' ἐντροπὴ ροβολοῦν
εἰς τὰ βάθη τῆς νύχτας,
καί, δεμένοι 'ς τὸ σκότος,

καρτεροῦν 'ς τὰ χαμένα
τὴν ἀδέκαστη χρεῖσι.
'Ἄλλ' ἐκεῖνοι ἔχουν πάντα
ἀναιώνιες γιορτές
'ς τὰ χρυσά τους τραπέζια.
'Ἀπὸ τὸ 'να περνοῦν
πέρα 'ς τ' ἄλλο βουνὸ τους
καὶ 'σάν θύματος κνίσσα

πρὸς αὐτοὺς ἀναβαίνουν,
ἀπ' τὰ μαῦρα φαράγγια,
τῶν Τιτάνων, ὡς νέφη,
ἢ πνιγμέναις πνοαῖς.
'Ἀποστρέφουν τὸ βλέμμα
ποῦ εὐλογεῖ, οἱ κραταοὶ
ἀπ' ὀλόκληρα γένη,
καὶ ἀπορεύγουν νὰ βλέπουν

ὀλοζώντανη ἀκόμη
τὴν εἰδῆ, ποῦ ἀγαποῦσαν,
τοῦ προγόνου 'ς τὰ ἐγγόνια
Λένε ἢ Μοῖραις αὐτά.
καὶ ὁ διωγμένος ὁ γέρος
εἰς ταῖς μαύραις σπηλαιῖς του
ἀγροικᾷ, καί, παιδιὰ του
καὶ ἀπογόνους θυμῶντας
τὸ κεφάλι του σεῖε!

Μετάφραση ΝΙΚ. ΚΟΓΕΒΙΝΑ

Η ΑΝΑΔΟΥΛΕΙΑ

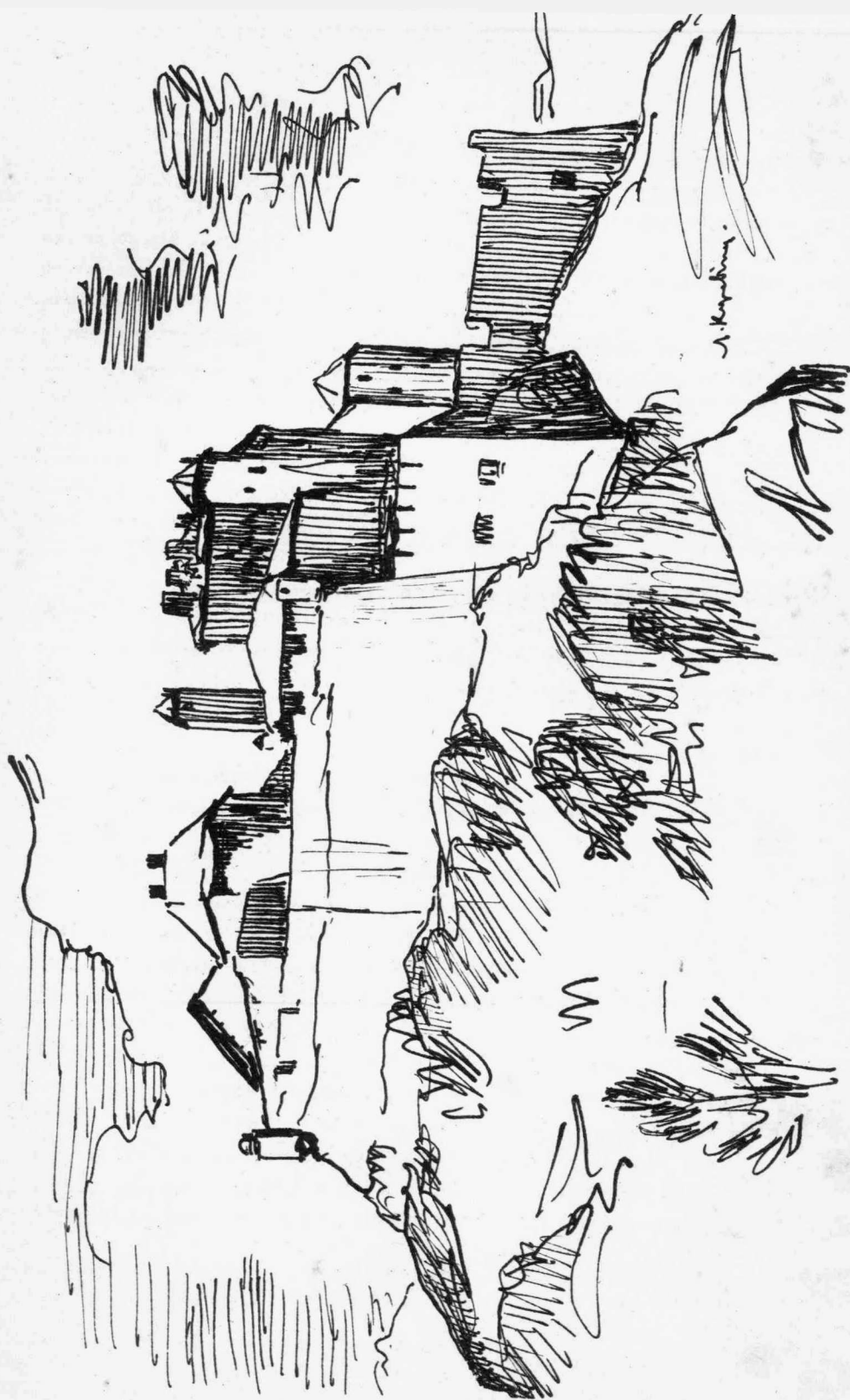
Τὸ πρῶτ' ὅταν οἱ ἐργάτες μπήκανε στὸ ἐργοστάσιο, τὸ βρήκανε τόσο κρύο καὶ σκοτεινὸ πὺ τὸς ἐπίακε φόβος. Ἡ μηχανὴ πὺ μὲ τὴν πνοή της ἐζων- τάνεθε κάθε μέρα ὅλη τὴ φάμπρικα, ἔστρεκε στὸ βάθος τῆς μεγάλης σαλας βουβὴ καὶ ἀκούνητη καὶ τὰ μακρὰ λιγνά της σιδερένια μπράτζα ἐφάντα- ζαν στὸ μισοσκόταδο, σὰν τὰ μπράτσα κανενὸ γίγαντα τῆς δουλειᾶς, πὺ ἡ καρδιά του ἐπαψε νὰ χτυπᾶ.

Τ' ἀφεντιλὸ κατεβγαίνει ἀπὸ τὸ γραφεῖο του καὶ μὲ πόνο τὸς λέει.

Παιδιά σήμερα δὲν ἔχει δουλειά. Οἱ παραγγελεῖες ἐσταματήσανε καὶ τὸ ἔτοιμο πρᾶμα θὰ μὸς μείνη ἀπούλητο. Αὐτὸς ὁ Δεκέμβρης, αὐτὸς ὁ μῆ- νας πὺ ἄλλα χρόνια μᾶς ἔφερνε τόση δουλειά, φοβερίζει τώρα νὰ μᾶς κα- ταστρέψει ὅλους. Πρέπει νὰ σταματήσουμε.

Καὶ βλέποντας τὸς ἐργάτες νὰ κοιτᾶζονται ἀναμεταξύ τὸς τρομασμέ- νοι, τὸς λέει ἀκόμη ταπεινά. Παιδιά σᾶς τ' ὀρκίζομαι πὺ δὲν εἶμ' ἐγωῖ- στῆς... Ἡ θέση μου εἶνε τρομερώτερη ἀπὸ τὴ δική σας. Σ' ὄχτῳ μέρες ἔχασα 5000 φράγκα, σήμερα ἀναγκάζομαι νὰ σταματήσω τὴ δουλειά γιὰ νὰ μὴ σκάψω βαθύτερο τὸ λάκκο. Βλέπετε πὺ σᾶς μιλῶ σὰ φίλος, πὺ δὲ σᾶς κρύβω τίποτ' ἀπὸ τὴν ἀλήθεια. Αὐριο ἐδῶ μέσα θὰ μὸς τὰ κατασχέ- σουν ὅλα, Ἄλλὰ δὲ φταῖμ' ἐμεῖς γι' αὐτό. Ἐπολεμήσαμε γενναῖα ὡς τὴν ὕστερη στιγμή. Ἦθελα νὰ μπορούσα νὰ σᾶς βοηθῶ τὴ δύσκολην αὐτὴν ὥρα, μὰ δὲ μπορῶ, εἶμαι τσακισμένος καὶ δὲ μὸς μένει λεφτό.

Ἐπειτα τὸς ἀπλώνει τὸ χερί. Οἱ ἐργάτες τοῦ τὸ σφίγγουνε χωρὶς μιλιὰ

και για λιγη ωρα, αθουτ' εκει κοιταζοντας με τα χερια σταυρωμενα τα εργαλεια τους. Τες αλλες μερες απο μολις εφειγγει οι λιμες ετραγουδουσανε και τα σφυρια εκρατουσανε το ρυθμο. τωρα ολ' αυτα φαινονται σαν πεθαιμενα και σθαινωμενα με την πιση της καταστροφης. Εικοσι τριαντα φαμιλιες δε θηχουνε, τη βδομαδα πουρχεται, να φανε και σ' αυτη τη σκεψη μερικες απο τες γουναικες που δουλευουνε εκει μεσα αιττανονται να τες πνιγουνε τα δακρυα. Οι αντρες κανουνε καρδια και προσπαθουνε να φανουνε γουναικη λεγωντας που δεν πεθαινει κανεις απο πεινα μες στο Παρισι, αλλα βλεποντας τον αφεντικο τους να φευγη σκεθρωμενους απο τη δυστυχια αιστανονται την καρδια τους να δειλιαζη, να τους πηγεται το λαρυγγι, και φευγουν ενας ενας αργα σαν απο νεκροθλακμο. Ο πεθαιμενος ειναι η δουλεια, ειναι η μεγαλη βουθη μηχανη, που ο σκελιτος της φανταζει παραξενα μεσα στο κρυο σκοταδι.

Ο εργατης ειναι τωρα στο δρομο. Για οχτω μερες δεν επαψε να τρεχη χωρις να μπορεση να βρη δουλεια πουθενα. Εγυρισε απο πορτα σε πορτα προσφερνοντας τα μπρατσα του, προσφερνοντας τα χερια του, προσφερνοντας ολοκληρο τον εαυτο του, αδιεφορο για ποια δουλεια και για τη χειροτερη, τη σκληροτερη, την πιο θανατηφορα δουλεια, μα οι πορτες εμεινανε ολες κλειστες. Και χρισμα αν επηγαινε να δουλεψη, κανενας δε θα τον ηθει με τη φοβερη αυτην αναδουλεια που εγονατιζε ολους.

Στο υπτερο ο δυστυχισμενος εβαρεθηκε και επειτα απο μια τελευταια δοκιμη ξαναγυριζει με τα χερια αδεια και συντριμμενος απο τη δυστυχια. Ειναι βραδυ. Βρεχει, και το Παρισι φαίνεται, σα να κυλιστηκε στη λασπη. Προβατει και δεν ακουει τη βροχη που του περναι τα κοκαλα, δεν ακουει παρα την πεινα του και σταματαει καθε λιγο απο φοβο μη φτακη γλιγωρα σπιτι του. Σκυφτει απνου στο πεζουλι του ποταμου. Τα φουσκωμενα νερα μουγαριζουνε και ο ασπρος αβρος τους ξισκιζεται καθε λιγο στα στηριγματα του γεφυριου. Σκυφτει περσοτερο και η τεραστια ροη περναι απο κατου κραζοντας τον αγρια. Αλλα σκεφτεται που θατανε ντροπη και φευγει.

Η βροχη επαψε. Οι βετρινες λαμπουν απο τα ηλεχτρικα και αυτος βλεποντας τες σκεφτεται που αν ετσακιζε καμια, θαρχαζε απο μεσα τόσο χρυσαφι που θα μπορούσε να τραη για χρονια ησυχος. Τα ξενοδοχεια σκορπιζουνε ευωδιες και στες σκλες τους βλεπει ανθρωπους να τρανε. Βιζει το βημα οπως περναι απο τους φουρονος, απο τες ταβερνες, απο τα μαγειρια

καί σκέφτεται πώς τὸ πρῶτὸ ποῦ ἡ γυναῖκα του καὶ τὸ κοριτσάκι του ἐκλιγανε ἀπὸ τὴν πείνα, αὐτὸς γιὰ νὰ τοὺς ἡσυχάσῃ τοὺς ὑποσεύθηκε πῶς τὸ βράδου θὰ τοὺς φέρῃ νὰ φᾶνε. Γυρίζει νὰ βρῇ κάτι νὰ τοὺς πῆ γιὰ νὰ καταφέρῃ νὰ λάβουνε ὑπομονή, ἀλλὰ πάλι πῶς νὰ ὑπομονέσθουν ποῦ δὲ μποροῦν νὰ βαστάξουν περισσότερο χωρὶς νὰ φᾶνε. Αὐτὸς θὰ δοκίμαζε νὰ τὸ κάμῃ, ἀλλὰ ἡ γυναῖκα του καὶ ἡ μικρούλα του εἶναι πολὺ ἀδύνατες. Τότες σκέφτεται νὰ διακονίσῃ· ἀλλὰ ὅταν κανένας κύριος ἢ καμία κυρία περνᾶνε ἀπὸ κοντὰ του καὶ κάνει ν' ἀπλώσῃ τὸ χέρι, τὸ μπράτσο του ζυλιάζει καὶ τότε πνίγει κάτι στὸ λαιμό. Στέκετ' ἐκεῖ καρφωμένος, καὶ οἱ καθὼς πρέπει ἀνθρώποι περνώντας ἀπὸ κοντὰ του γυρίζουνε ἀλλοῦ τὸ πρόσωπο, πιστέβοντας τονε μεθυσμένο.

Ἡ γυναῖκα του, ἀφοῦ ἔβαλε τὴ μικρὴ τῆς νὰ κοιμηθῇ, ἐβγήκε στὸ κατώφλι τῆς πόρτας. Εἶναι λιγνή, λιγνή, φορεῖ ἓνα φόρεμα τσιτινο καὶ τρέμει ἀπὸ τὸν κρύον ἀγέρα τοῦ δρόμου. Στὸ σπίτι δὲν ἔμεινε πιά τίποτα, τᾶβαλε ὅλα σημάδι καὶ τὸ λίγο μαλλὶ ποῦ τῆς ἔμεινε ἀπὸ τὸ στρώμα τοῦ κρεββατιοῦ τὸ πούλησε καὶ κεῖνο τὸ πρῶτὸ. Τὸ κρεββάτι ἐπουλούθησε καὶ κεῖνο. Δὲν ἔμεινε παρὰ λίγο στρωματοπάπνο ποῦ τὸ κρέμασε μπροστὰ στὸ παράθυρο γιὰ νὰ μὴ μπάζῃ ἀγέρα καὶ κρυώσῃ ἡ μικρὴ τῆς ποῦ ἔχει βηχειό. Χωρὶς νὰ πῆ τίποτα τοῦ ἀντρός τῆς, ἐγύρεψε καὶ αὐτὴ δουλειά. Μὰ ἡ ἀναδουλειὰ δὲν ἦτανε λιγώτερη γιὰ τὰς γυναῖκες. Κάποιες δυστυχησμένες στὴν αὐλὴ τους τὰς ἄκουε νὰ κλαῖνε ὅλην τὴ νύχτα. Εἶδε μίαν νὰ διακονέσῃ στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου, μίαν ἄλλη ἀπέθανε, ἄλλη μίαν ἐχάθηκε.

Αὐτὴ, δόξ σοι ὁ Θεός, εἶχε δουλεφτὴ ἄντρα καὶ ποτὲ τῆς δὲν τῆς ἔλειψε τίποτα. Μὰ ἦρθαν οἱ δυσκαλοὶ καιροὶ καὶ ἐκατάντησαν καὶ αὐτοὶ νὰ πεινᾶνε. Πουθενὰ δὲν τοὺς δίνουνε πιά τίποτα. Χρωστᾷ τοῦ φούρναρη, τοῦ μπακάλη, τοῦ μανάβη καὶ ντρέπεται νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴ πόρτα τους. Τ' ἀπόγιωμα πῆγε στὴν ἀδερφή τῆς γιὰ νὰ δανειστῆ ἓνα φράγκο μὰ εὑρηκε καὶ κεῖ τέτοια φτώχεια ποῦ ἄρχισε νὰ κλαίῃ χωρὶς νὰ πεῖ τίποτα καὶ ποῦ ἔπειτα ἐκλάψανε καὶ οἱ δύο ἀντάμα γιὰ πολλῶρα. Ὅπως ἔφευγε τῆς ὑποσεύθηκε νὰ τῆς φέρῃ κάτι, ἂν ὁ ἀντρας τῆς ἔφερνε τίποτα τὸ βράδου. Μὰ αὐτὸς οὔτε φαίνεται. Βρέχει, βρέχει, ἀκατάπαρτα. Χώνετ' ἀπὸ κάτου ἀπὸ μίαν πόρτα. Οἱ χοντρές σταξιές τῆς βροχῆς πιτσιλιζοῦνε τὰ πόδια τῆς καὶ

ψιλο ψιλο νερὸ πετιζοῦνε τὸ ρούχο τῆς. Ἄξοφνα ἡ ἀνυπεμονιὰ τῆς κυριέθει καὶ μ' ὅλο τὸ νερό, πᾶει σ' τὴν ἄκρη τοῦ δρόμου, γιὰ νὰ ἰδῇ μὴ φαίνεται ἀπὸ πουθενὰ ἐκεῖνος ὅπου περιμένει. Ὅταν ξαναγυρίζει εἶναι μόσκεμα. Προσπαθεῖ νὰ στεγνώσῃ μὲ τὰ χέρια τῆς τὰ βρεμένα μαλλιά τῆς καὶ ξανακκάθεται ἐκεῖ ἀναρτισαίνοντας κάθε λίγο ἀπὸ τὴ θέρμη. Οἱ διαβάτες τὴν ἀμπώνουνε. Μιζώνεται ὅσο μπορεῖ γιὰ νὰ μὴ μποδάει κανέναν. Οἱ ἄντρες τῆς κοιτάζουνε στὸ πρόσωπο καὶ ὀλόκληρο τὸ νυχτερινὸ Παρίσι μὲ τὰ φωτερὰ του καὶ τὸ θορυβὸ του προσπαθεῖ νὰ τῆς κυλίσῃ σ' τὸ βουρκο. Ἀπέναντί τῆς εἶναι ἓνας φούρνος καὶ κεῖνη σκέφτεται τὴ μικρὴ τῆς ποῦ κοιμάται.

Ἄξοφνα φανερώνεται ὁ ἀντρας τῆς. Περνάει σύρριζα τοὺς πύργους καὶ σκύβει τὸ κεφάλι σὰν φταίστης. Ἐκεῖνη χύνεται ἀπάνου του κοιτάζοντάς τονε μ' ἀγωνία στὰ μάτια· τότε ρωτᾷ πιηχτά.

«Ἐφερές τίποτα;»

Μὰ αὐτὸς σκύβει τὸ κεφάλι περισσότερο καὶ δὲν τῆς ἀπαντᾷ λόγο. Τότες μπαίνει μέσα πρώτη χλωμὴ σὰν πεθαιμένη.

Στὴν καμροῦλα ἡ μικρὴ ἐξύπνησε. Ἐξύπνησε καὶ σκέφτεται κοιτάζοντας τὸ μικρὸ κομματάκι κερὶ ποῦ τρεμοσβύνει ἀπάνου στὸ τραπέζι. Τὸ προσωπάκι τῆς, προσωπάκι μικροῦ παιδιοῦ ἑφτὰ χρονῶ, εἶναι μακραμένο, καὶ σοβαρὸ σὰν πρόσωπο μεγάλης γυναῖκας.

Σηκώθηκε κ' ἔλατσε στὴν ἄκρη τοῦ κασουνοῦ ποῦ τῆς χρησιμεύει γιὰ κρεββάτι καὶ τὰ γυμνά τῆς πόδια κρέμονται παγωμένα καὶ λιγνά. Μὲ τὰ χερράκια τῆς σφίγγει ἀπάνου στὸ στῆθος τῆς τὰ κουρέλια ποῦ ἔχει γιὰ σέπασμα, γιὰτὶ ἄκούει ἐκεῖ ἓνα κάψιμο, μίαν φλόγα, ποῦ τῆς πεθαίνει.

Ποτὲ τῆς δὲν εἶχε παιγνίδια. Δὲ μπορεῖ νὰ πάῃ σχολεῖο γιὰτὶ δὲν ἔχει παπούτσι. Θυμᾷται ποῦ ὅταν ἦτανε πολὺ μικρὴ, ἡ μάνα τῆς τὴν ἔφερνε στὸν ὦμο, μὰ ἀπὸ τότες ἐπέρασε τόσος καιρὸς ποῦ τῆς φαίνεται σὰν ἓνα ὦμορρο ονειρο. Τότες ἐκαθόντανε σ' ἓνα ὦμορρο σπιτάκι μὲ πολλὰ λουλούδια, μὰ ἓνα πρῶτὸ τοὺς πετάξανε στὸ δρόμο καὶ τῆς ἐφάνηκε ποῦ ἄξοφνα ἓνα μεγάλο κρῦο ἐπάχωσε ὀλόγουρά τῆς. Ποτὲ τῆς δὲν αἰστάνθηκε εὐτυχισμένη. Πάντα ἐπεινάσε. Καὶ χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ κάνει μίαν σκέψῃ βαθειά. «Πεινᾷ τὸ ἴδιο ὅλος ὁ κόσμος;» Ἐπροσπάθησε νὰ μάθῃ στὴν πείνα μὰ δὲν ἐμπόρεσε. Σκέφτεται ποῦ ἴσως εἶναι πολὺ μικρὴ καὶ ποῦ πρέπει νὰ μεγα-

λώση για να μάθη. 'Αν ετόλμουμε θα ρωτούσε τη μάνα της να της πη,
«Ποιός μ'ε βάνει στο κόσμο για να πεινάμε;»

Και δὲ φτάνει μονοχά ἡ πείνα, μὰ καὶ τὸ σπίτι της εἶναι πολὺ ἄσκημο.
Κοιτάζει τὸ τσακισμένο παράθυρο ὅπου παραδέρνει τὸ στρωματόπαννο, τοὺς
τέσσερους γυμνοὺς πύργους, τὸ στασιμὲνο τραπέζι καὶ τὲς τρύπιες καρέκλες
καὶ ὄνειρέβεται κίμαρες ζεστὲς μὲ πολὺ φῶς καὶ ὠραία ἐπιπλα. Κλειτὰ μά-
τια της γιὰ νὰ τὰ ἰδῆ καλὰ καὶ τὸ φῶς τοῦ μικροῦ κεριῦ γίνεται ἓνα με-
γάλο φῶς ποῦ τήνε θαμπώνει. Μὰ ὁ ἀγέρας φυσάει καὶ μπαίνει τέτοιο κρύο
ἀπὸ τὸ παράθυρο ποῦ τήνε πιάνει ἓνα βηχειὸ ξερὸ καὶ τήνε πνίγει. Δίχως νὰ
ξέρη γιατί, αἰστάνεται τὰ μάτια της δακρυσμένα. 'Αλλες φορές ἐσκιαζόντανε
νὰ μένη ἔτσι μοναχά, ἀλλὰ τώρα, χωρὶς κι' ἀφτὴ νὰ ξέρη γιατί, δὲν τήνε
γνοιάζει ἄλλο. Σκέφτεται ποῦ ἡ μάνα της τὰ πῆγε νὰ βρῆ ψωμί καὶ χαι-
ρεται. Θὰ κόψη τὸ ψωμί της σὲ μικρὰ κομματάκια θὰ τὰ φάη ἓνα ἓνα, ἀργά
ἀργά, καὶ θὰ παίξῃ ἔτσι μὲ τὸ ψωμί της.

'Ἡ μάνα της ξαναμπῆκε μέσα καὶ ὁ πατέρας της ἐκλείσει τὴν πόρτα. 'Ἡ
μικρὴ τοὺς κοιτάζει στὰ χέρια μὰ δὲν καταλαβαίνει. 'Ἐπειτα βλέποντας
ποῦ δὲν τῆς μιλοῦνε μουρμουρίζει κλαίοντας: «Πεινάω. Πεινάω.»

'Ο πατέρας της ἐγχαρμίστηκε σὲ μίαν ἄκρη καὶ κλαίει σιγὰ βραστῶντας
τὸ κεφάλι του μὲ τὰ δύο του χέρια. 'Ἡ μάνα καταπίνοντας τὰ δάκρυά
της, πολεμάει νὰ τήνε ξαναβάλῃ νὰ κοιμηθῇ, σκεπάζοντάς τινε μὲ ὅλα τὰ
κουρέλια τῆς κίμαρας.

Μὰ τὸ παιδί, ποῦ ἀπὸ τὸ κρύο χτυπᾶνε τὰ δόντια του, καὶ ποῦ ἡ φωτιά
τοῦ στήθους του τὸ καίει, κρεμιέται στὸ λαιμὸ τῆς μάνας του καὶ σιγὰ σιγὰ:
«Πές μου μάνα,» τῆς λέει στ' αὐτί, «γιατί πεινάμε ἔτσι;»

ΕΜΙΛΙΕ ΖΟΛΑ

Μετάφραση ΣΠΥΡΟΥ ΛΕΦΤΕΡΙΩΤΗ

ΣΑΤΥΡΙΚΑ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ο ΗΘΙΚΟΛΟΓΟΣ

Ἐσποῦσε ἐνάντια στὲς ὁρμὲς ποῦ γνώρισμα ἔχει ἡ νεότη,
Μιλῶντας γιὰ οἰκογένεια, τιμὴ καὶ γιὰ σεμνότη.

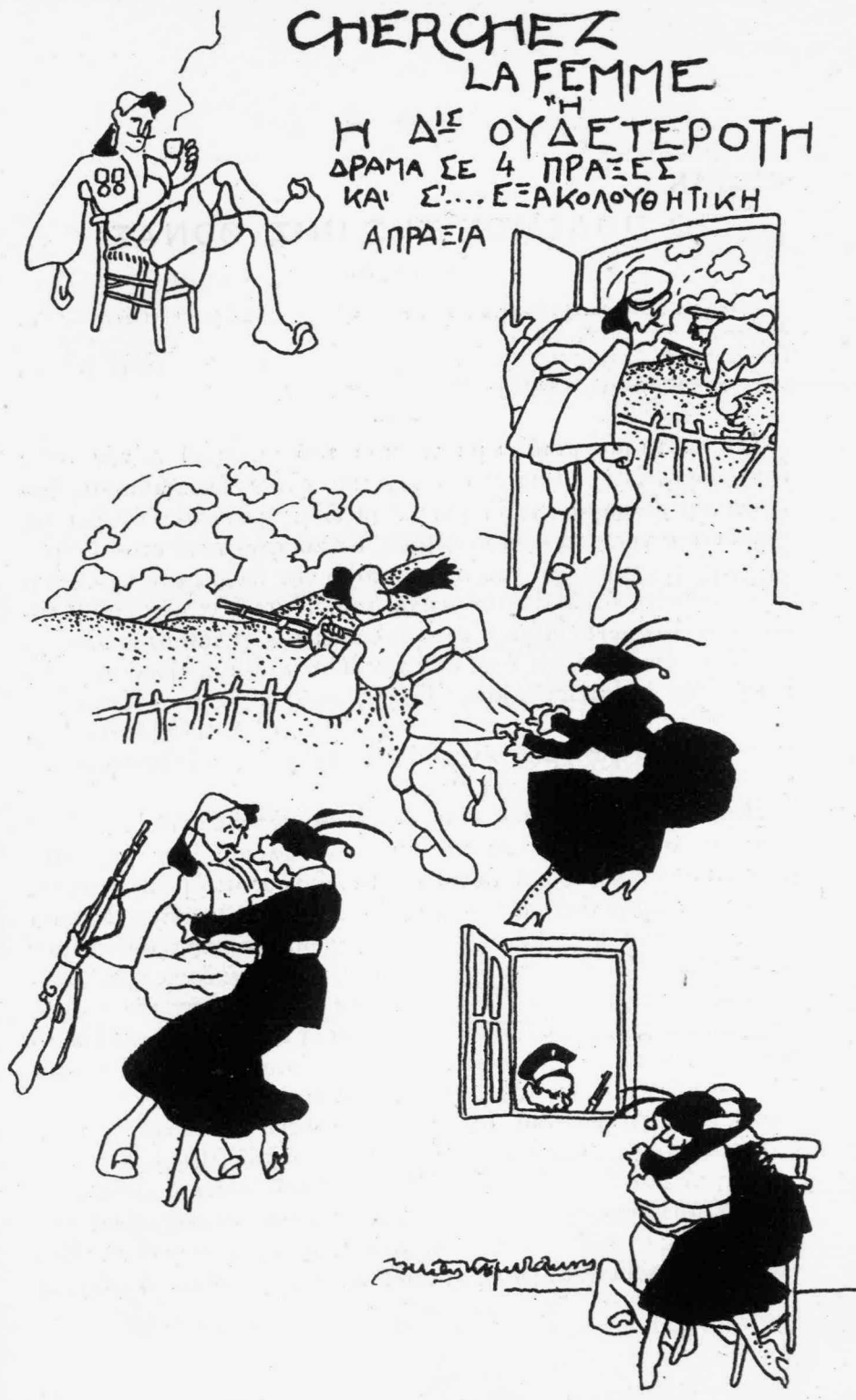
Καὶ τὸν ἐπῆρε ἡ φόρα,
Τῆς πίστης τῆς συζυγικῆς τονίζοντας τὴ χάρη,

'Αλλὰ τὴν ἴδιαν ὥρα
Γλιαντοῦσε ἡ γυναικούλα του μ' ἀγένειο παλληκάρι.

ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

CHERCHER
LA FEMME

Ἡ ΔΉ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗ
ΔΡΑΜΑ ΣΕ 4 ΠΡΑΞΕΣ
ΚΑ' Σ'... ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΤΙΚΗ
ΑΠΡΑΞΙΑ

ΟΣΣΙΑΝ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΗΣ ΙΝΙΣ-ΘΟΝΑΣ

Ἑπόθεσι

Ἐπιπέδου ξαναθυμάται τὰ νειάτα του. Ἀποστρέφει πρὸς τὴ Σέλμα. Ὁ Ὀσκάρ λαβαίνει τὴν ἄδεια νὰ πάει στὴν Ἰνις-θόνα, νησί τῆς Σκανδιναβίας. Ἡ θλιφτικὴ ἱστορία τοῦ Ἀργων καὶ τοῦ Ρούρω, ποὺ ἦσαν τέκνα τοῦ βασιλέα τῆς Ἰνις-θόνας. Ὁ Ὀσκάρ ἐγδοικεῖται τὸ θάνατο τους, καὶ γυρίζει νικητὴς στὴ Σέλμα. Μονόλογος τοῦ ποιητῆ.

Ἡ νειότη μας μοιάζει μὲ τῶναιρο τοῦ κυνηγοῦ πάνου στὴν ἔρημ ῥάχη. Στὲς γλυκεῖες ἀχτίνες τοῦ ἡλίου ἀποκοιμείται, ξυπνάει καὶ μαύρη ἀνεμοζάλη τὸν περιζώνει· φλογερὲς ἀναλαμπές πετοῦν τριγύρω· τὰ δέντρα σειοῦν τὲς κορφές τους στὸν ἄνεμο. Ξαναφέρνει τότες στὸ νοῦ του μὲ πόθο τὴν ἡμέρα τοῦ ἡλίου καὶ τὰ χαρούμενα ὄνειρα τοῦ ὕπνου του. Πότε ἡ νειότη τοῦ Ὀσσιάν θὰ ξανάρθει; Πότε θ' ἀναγαλιάσει τ' αὐτὶ του στὴν κλαγγὴ τῶν ἀρμάτων. Πότε κ' ἐγὼ σὰν τὸν Ὀσκάρ θὰ κινήσω μὲς στὴ λάμψη τῆς ἀρματωσιάς μου; Ἐλάτε, ἐσεῖς ῥάχες τῆς Κόνας, μὲ τὰ ποτάμια σας, ἀφοκραστεῖτε τὴ φωνὴ τοῦ Ὀσσιάν, ὡσὰν ὁ ἡλιος μὲς στὴν ψυχὴ μου ἀνατέλλει τὸ τραγούδι, αἰσθάνομαι τὲς χαρὲς τῶν περασμένων καιρῶν.

Ξανοίγω τοὺς πύργους σου, ὦ Σέλμα, τὲς βαλανιδιὲς ποῦ ἰσκιάζουν τὰ τεῖχη σου· τὰ ποτάμια σου φλοισβίζουν στ' αὐτιά μου· τὰ παλληκάρια σου συνάζονται ὀλόγυρα· στὴ μέση στέκεται ὁ Φιγκάλ. Στὴν ἀσπίδα τοῦ Τρεμὸρ εἶναι ἀπιθωμένος, ὀλόρθο τὸ κοντάρι του ἀκκουμπᾶ στὸν τοῖχο, γροικᾶ τὰ τραγούδια τῶν βάρδων του. Οἱ ἀνδραγαθίες του ἀκούονται· τὰ ἔργα τοῦ βασιλέα στὴ νειότη του. Ὁ Ὀσκάρ ἔφτασε ἀπὸ τὸ κυνήγι καὶ ἄκουσε τοὺς ἔπαινους τοῦ πολεμάρχου· ἐξεκρέμασε τὴν ἀσπίδα τοῦ Βράννου ἀπὸ τὸν τοῖχο καὶ τὰ μάτια του ἐγιόμισαν δάκρυα. Φωτιὰ ἦταν τὰ μάγουλα τοῦ νέου, χαμηλὴ καὶ τρεμάμενη ἦταν ἡ φωνὴ του, κ' ἐνῶ τὸ κοντάρι στὸ χέρι του ἔσειε τὴν ἀκρὴ του κ' ἐλαμποκοποῦσε, ἐμίλησε αὐτὸς στὸ βασιλέα τοῦ Μόρβεν.

«Φιγκάλ, σὺ βασιλέα ἡρώων! Ὀσσιάν, ποῦ δεύτερος εἶσαι στὸν πόλεμο! στὴ νειότη σας ἐπολεμήσατε καὶ τῶνομα σας εἶναι στὸ τραγούδι ξακουσμένο· ὁ Ὀσκάρ μοιάζει μὲ τὴν καταχνιά τῆς Κόνας, φανερόνομαι καὶ χάνομαι πάλι· δὲ θὰ γνωρίσει ὁ βάρδος

τῶνομά μου, οὔτε ὁ κυνηγὸς θὰ ἀνάζητήσῃ τὸ μνημα μου ἀνάμεσα στὰ ῥίγια. Ἄς πολεμήσω κ' ἐγὼ, ὦ πολεμάρχου, στὲς ῥάχες τῆς Ἰνις-θόνας. Μακρινὴ εἶναι ἡ χώρα τοῦ πολέμου μου καὶ δὲ θ' ἀκούσετε ἐσεῖς τοῦ Ὀσκάρ τὸ χαμό, ἴσως μ' εὔρει ἐκεῖ κάποιος βάρδος, ἴσως χαρίσει κάποιος βάρδος τῶνομά μου στὸ τραγούδι. Θὰ ἰδεῖ τὸ μνημα μου ἡ κόρη τοῦ ξένου καὶ θὰ κλάψει πάνου στὸ νέο ποῦ ἦρθε ἀπὸ πολλὴ μακρότη. Θὰ λέει ὁ βάρδος στὴ χαρὰ του: «Ἀκούστε τὸ τραγούδι τοῦ Ὀσκάρου ποῦ μακρὰ εἶναι τὰ γονικά του.»

«Ὀσκάρ,» ἀποκρίθη ὁ βασιλέας τοῦ Μόρβεν, «θὰ πολεμήσεις, τέκνο τῆς δόξας μου! Ἐτοιμάστε τὸ μαῦρο καράβι μου γιὰ νὰ φέρει τὸν ἥρωα μου στὴν Ἰνις-θόνα. Τέκνο τοῦ τέκνου μου, φύλαξε τ' ὄνομά μας. Δοξασμένη εἶναι ἡ γενεά σου καὶ ἄς μὴν εἰποῦν τῶν ξένων τὰ παιδιά: Ἀχαμνὰ εἶναι τοῦ Μόρβεν τὰ παλληκάρια! Ἀνεμοζάλη ποῦ μουγκρίζει νᾶσαι στὴ μάχη, γλυκὸς στὴν εἰρήνη σὰν τῆς βραδείας τὸν ἡλιο! Πές, Ὀσκάρ, τοῦ βασιλέα τῆς Ἰνις-θόνας, ποῦ θυμάται ὁ Φιγκάλ, τὴ νειότη του, ὅταν μαζὴ ἐπολεμούσαμε, τὲς ἡμέρες τῆς Ἀγανδίκας.»

Ἀπλωσαν τὸ ἡχηρὸ ἀρμενοπάννι· ὁ ἄνεμος ἐβούιζε στὰ λουριὰ τῶν καταριῶν τους. Κύματα δέρνουν τοὺς βουρκομένους βράχους· ἡ δύναμη τοῦ Ὀκεανοῦ βρυχιέται. Ἐξάνοιξε ὁ γιὸς μου ἀπὸ τὸ κῆμα τὴ δασοσκέπαστη γῆ· ἐμπῆκε στὸν ἡχηρὸ κόλπο τῆς Ρούνας, κ' ἔστειλε τὸ σπαθὶ του στὸν Ἄννιρ τῶν κονταριῶν. Ἐσηκώθηκε ὁ ἀσπρομμάλλης πολεμάρχος, ὅταν εἶδε τὸ σπαθὶ τοῦ Φιγκάλ. Δάκρυα γιομᾶτα ἦταν τὰ μάτια του· ἐθυμήθηκε τοὺς πολεμάρχους τῆς νειότης του· δύο φορὲς εἶχαν προβάλει μαζὴ τὸ κοντάρι, μπρὸς στὴν ὄψη τῆς χαριτωμένης Ἀγανδίκας, καὶ μακρὰ πολὺ ἐστεκόνταν οἱ πολεμάρχου, σὰ νὰ ἐπολεμοῦσαν δύο φαντάσματα στοὺς ἀνέμους.

«Ἄλλὰ τώρα,» ἄρχισε ὁ βασιλέας «γέροντας εἶμαι ἐγὼ καὶ ἀνώφελο τὸ σπαθὶ μου στὸ δῶμα. Ὡ ἐσὺ ποῦ εἶσαι ἀπὸ τὴ γενεά τοῦ Μόρβεν, ἔχει ἰδεῖ ὁ Ἄννιρ μάχες κονταριοῦ· χλωμὸς ὅμως καὶ μαραμένος εἶναι τώρα, ὡσὰν τῆς Λάνως τὸ ἰδρί. Τέκνο δὲν ἔχω, γιὰ νᾶβγει νὰ σὲ ἀπαντήσῃ, μὲ χαρὲς νὰ σὲ φέρει στὰ δῶματα τῶν πατέρων του. Χλωμὸς κείτεται στὸ μνημα ὁ Ἄργκων καὶ ὁ Ρούρω πλιά δὲν ὑπάρχει. Σὲ ξένων δῶματα βρῖσκειται ἡ κόρη μου, καὶ ἀνυπόμονα ποθεῖ νὰ ἰδεῖ ν' ἀνοίξει ὁ τάφος μου.

Δέκα χιλιάδες κοντάρια σειεί ο αγαπημένος της, κ' έρχεται από τη Λάνω σύγνεφο θανατηφόρο. Έλα να καθίσεις στού Άννιρ τὸ τραπέζι, τέκνο του ήχηροῦ Μόρβεν.»

Τρεῖς μέρες έχαρῆκαν μαζί, τὴν τέταρτη άκουσε ὁ Άννιρ τοῦ Όσκάρ τὸνομα. Αναγάλισαν στὸ ποτήρι έκννήγησαν τῆς Ρούνας τ' άγριογούρουνα. Σιμὰ στὴ βρύση μεῖς ιὲς χορτοσκέπα-στες πέτρες αναπαύονται τὴν ὄρα οἱ ἀποσταμένοι πολεμάρχοι. Τοῦ Άννιρ τὸ δάκρυο στάζει κρυφά· ἀναστέναξε ἀπὸ μέσα ἀπ' τὰ στήθη. «Έδῶ στὰ σκοτεινὰ κείτονται» εἶπε ὁ ήρωας «τῆς νειότης μου τὰ τέκνα. Αὐτὸ τὸ λιθάρι εἶναι τοῦ Ρούρω τὸ μνήμα, καὶ ἐκεῖνο τὸ δέντρο φλιφλίζει πάνου στὸν τάφο τοῦ Άργκων. Άκούτε τὴ φωνή μου, τέκνα μου, μεῖς στὴ στενή σας κατοικία; ἢ μιλεῖτε σεις μέσα ἀπὸ αὐτὰ τὰ φύλλα, ὅταν φουσαν τῆς έρημος οἱ άνέμοι;»

«Βασιλέα τῆς Ίνις - θόνας,» εἶπε ὁ Όσκάρ, «πὼς έχαθῆκαν τῆς νειότης σου τὰ τέκνα; Τρέχοντας διαβαίνει τὸ άγριο γουρουνί πάνου ἀπ' τὸ μνήμα τους, ἀλλὰ δὲν τοὺς κόβει τὸν ύπνο. Κυνηγοῦν ἐλάφια καμωμένα ἀπὸ σύγνεφα, λιγίζοντας τ' άέρινο δοξάρι τους· αγαποῦν άκόμη τῆς νειότης τους τὴ ξεφάντωση καὶ μεῖς χαρὰ ὑψόνονται άνάερα.»

«Ὁ Κορμάλος» ἀποκρίθηκε ὁ βασιλέας «εἶναι πολεμάρχος μεῖς δέκα χιλιάδες κοντάρια. Έχει τὴν κατοικία του στὰ νερά τῆς Λάνως, ποῦ ἀναδίνει θανατερές καταχνιές. Ἦρθε στῆς Ρούνας τὰ ήχηρὰ δώματα κ' ἐξήτησε τὴ δόξα τοῦ κονταριοῦ.» Ὁμορφος ἦταν ὁ νέος σάν τὴν πρώτη άχτίνα τοῦ ήλιου· λίγοι ἐδύνονταν ν' άγωνιστοῦν μαζί του. Τὰ παλληγάρια μου ἐκλιναν μπρὸς στὸν Κορμάλο· ἡ θυγατέρα μου ἐσκλαβώθηκε στὴν άγάπη του. Έφτασαν ἀπὸ τὸ κνήγι ὁ Άργκων καὶ ὁ Ρούρω καὶ τὰ δάκρυα τῆς περηφάνειας τους ἐχυθῆκαν. Ἀμίλητοι γέρουν τὰ μάτια τους κατὰ τὴ λεβεντιά τῆς Ρούνας ποῦγε κλίνει μπρὸς σ' ἕναν ξένο. Τρεῖς μέρες έχαρῆκαν μεῖς τὸν Κορμάλο· τὴν τέταρτη ὁ νέος Άργκων ἐπολέμησε. Ἀλλὰ καὶ ποῖς μεῖς τὸν Άργκων νὰ μετρηθεῖ ἐδινότουν; Ἐνικήθηκε ὁ Κορμάλος. Τῆς περηφάνειας του ἡ θλίψη ἐπλημμύρισε τὴν καρδιά του· κρυφὰ ἔκαμε ἀπόφαση νὰ ἰδεῖ νεκρὰ τὰ παιδιὰ μου. Μαζὶ ἀνεβῆκαν τὲς ράχες τῆς Ρούνας καὶ ἐκννηγοῦσαν τὲς μαυρειδερές ἐλαφίνες· κρυφὰ ἐπετάχτη ἡ σαγίττα τοῦ Κορμάλου· ἔπεσαν αἱματωμένα τὰ τέκνα μου. Ἦρθε

αὐτὸς στὴν παρθένα τῆς άγάπης του, τὴ μακροπλέξουδη κόρη τῆς Ίνις - θόνας, κ' ἔφυγαν στὴν έρημο. Ἔρμος ἀπόμεινε ὁ Άννιρ. Ἀπλώθηκε ἡ νύχτα, ἔφεξε πάλι ἡ μέρα καὶ οὔτε τοῦ Άργκων ἡ φωνή, οὔτε τοῦ Ρούρω ἀκούστη. Τέλος εἶδαμε τὸν αγαπημένο τους σκύλο, τὸν ἐλαφρὸ καὶ γλίγωρο Ρούναρ. Ἦρθε στὸ δῶμα οὐρλιάζοντας καὶ ἔδειχνε σὰ νὰ κοιτοῦσε πρὸς τὸ μέρος τοῦ χαμοῦ τους. Τὸν ἀκολουθήσαμε ἐμεῖς· καὶ ἐδῶ τοὺς ἠύραμε· τοὺς ἐθάψαμε σιμὰ σ' αὐτὸ τὸ χορτιασμένο ρυάκι. Έδῶ ἔρχεται πάντα ὁ Άννιρ, ὅταν πάψει τῶν ζαρκαδιῶν τὸ κνήγι. Ὁσάν κορμὸς ἰδρουῦ πολυκαιροῦ σκυμμένος εἶμαι καὶ δὲν παύουν νὰ τρέχουν τὰ δάκρυά μου!»

«Ὁ Ρόνναν,» ἐφώναξε ἀναμμένος ὁ Όσκάρ, «Ὁγαρ, βασιλέα τῶν κονταριῶν, συνάξετε σιμὰ μου τοὺς ήρωές μου, τὰ παλληγάρια τοῦ πολυπόταμου Μόρβεν. Σήμερα κινᾶμε γιὰ τὰ νερά τῆς Λάνως ποῦ ἀναδίνει θανατερές καταχνιές, ὁ Κορμάλος δὲ θὰ χαρεῖ γιὰ πολὺ, ὁ θάνατος εἶναι συχνὰ στὴ κόψη τῶν σπαθιῶν μας.»

Ἐφτασαν διαβαίνοντας τὴν έρημία, ὅμοιοι μεῖς τὰ σύγνεφα τῆς άνεμοζάλης, ὅταν οἱ άνέμοι τὰ κυλοῦν κατὰ τὸν κάμπο· λαμποκοποῦν τότε οἱ άκρες τους μ' άστραπῆς λάμψη· πολυβοῖζουν οἱ λόγγοι στὴν άντύρα ποῦ πλακόνει. Ὁ πολεμικὸς ήχος τοῦ Όσκάρ άντηγάζει· ἀνατρόμαξαν ὅλα τῆς Λάνως τὰ νερά. Τῆς λίμνης τὰ τέκνα ἐσυναχτῆκαν τριγύρω στὴν άσπίδα τοῦ Κορμάλου ποῦ ἐκροτοῦσε. Ἐπολέμησε ὁ Όσκάρ ὡς ἦταν μαθημένος στὲς μάχες· ἔπεσε ἀποκάτου ἀπὸ τὸ σπαθί του ὁ Κορμάλος, καὶ τῆς θλιβερῆς Λάνως τὰ τέκνα ἐσκόρπισαν στὲς ἀπόκρυφες λαγκαδιές τους. Ὁ Όσκάρ ἔφερε τὴν κόρη τῆς Ίνις - θόνας στὰ ήχηρὰ δώματα τοῦ Άννιρ. Χαρὰ λάμπει στὴ γηραλέα ὄψη· εὐκήθη τὸ βασιλέα τῶν σπαθιῶν.

Πόση ἐστάθηκε ἡ χαρὰ τοῦ Όσσιάν, ὅταν ἐξάνοιξε εἰς μακρὸς πολὺ τὰ παννιὰ τοῦ γιοῦ του. Ἐμοιαζαν μεῖς σύγνεφο φωτοβόλο ποῦ ὑψόνεται στὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, ὅταν θλιμμένος βρῖσκεται ὁ ταξειδιώτης σ' άγνώριστη γῆ καὶ μαύρη νύχτα μ' ὅλα τῆς τὰ φαντάσματα ξαπλόνει τριγύρω τὸ σκοτάδι τῆς. Μεῖς τραγούδια τὸν ἐφέραμε στῆς Σέλμας τὰ δώματα· ἐγιόρτασε ὁ Φιγκάλ τῶν ποτηριῶν τὴ γιορτή. Χίλιοι βάρδοι ἐτραγουδοῦσαν τοῦ Όσκάρ τὸνομα καὶ τὸ Μόρβεν στὸ τραγούδι ήχολογοῦσε. Ἐκεῖ

ἦταν καὶ ἡ θυγατέρα τοῦ Τοσκάρ· ἔμοιαζε ἡ φωνή της μὲ τὸν ἦχὸ τῆς ἄρπας, ὅταν τὴ βραδεῖά, φτάνει μακρυνάθε στὰ φτερά σιγομουρμουρησ ἀύρας ποῦ ἀπὸ τὴ λαγκαδιὰ γλυκοπνέει.

Ὡ ἔσεῖς ποῦ τὸ γῶς θεωρεῖτε, ἀπιθώσατέ με σιμὰ σὲ κανένα βρόχο τῶν βουνῶν μου! πυκνὲς λεφτοκαρυὲς νᾶναι τρογύρου καὶ σιμὰ τὸ ἴδρὸν ποῦ φλιφίζει. Πρασινάδα ἄς εἶναι στὸν τόπο τῆς ἀνάπαψῆς μου· μακρυνάθε ἄς ἀκούεται τοῦ ποταμοῦ ἢ μουρμούρα. Θυγατέρα τοῦ Τοσκάρ, ἔπαρε τὴν ἄρπα καὶ τραγούδησε τῷ μορφο τῆς Σέλμας τραγούδι, γιὰ νὰ κατέβει ὁ ὕπνος στὴν ψυχὴ μου μὲς στὴ χαρὰ μου, γιὰ νὰ μοῦ ξαναῤῥθουν τὰ ὄνειράτα τῆς νεότητος καὶ οἱ μέρες τοῦ μεγαλόψυχου Φιγκάλ. Σέλμα! ξανοίγω τοὺς πύργους σου, τὰ δέντρα σου, τὰ ἰσκιωμένα τειγιά σου. Βλέπω τοὺς πολεμάρχους τοῦ Μόρβεν, γροικῶ τὸ τραγούδι τῶν βάρδων. Γυμνώνει ὁ Ὅσκαρ τοῦ Κορμάλου τὸ σπαθὶ καὶ μύρια παλληκάρια θιαμάζουν τὰ πλουμισμένα λουριά του. Μὲ σέβας κοιτοῦν τὸν ὑγιό μου, θιαμάζουν τὴ δύναμη τοῦ χεριοῦ του, θεωροῦν τὴ χαρὰ τῶν ὀμματιῶν τοῦ πατρός του. Λαχταροῦν παρόμοια δόξα. Καὶ σεῖς θ' ἀποχτήσετε τὴ δόξα σας, ὦ τέκνα τοῦ πολυπόταμου Μόρβεν. Συχνὰ λαμποκοπάει μὲς στὴν ψυχὴ μου τὸ τραγούδι, ξαναφέρνω στὸ νοῦ μου τοὺς φίλους τῆς νεότητος μου. Ἀλλὰ ὁ ὕπνος μὲ τῆς ἄρπας τὸν ἦχο κατεβαίνει, ὄνειράτα χαρούμενα ἀρχίζουν νὰ φαίνονται. Σεῖς τέκνα τοῦ κνηγιοῦ, σταθῆτε μακρυνὰ πολὺ καὶ μὴ μοῦ κόβετε τὸν ὕπνο. Ὁ βάρδος τῶν χρόνων ποῦ ἐπεράσαν μιλεῖ μὲ τοὺς προγόνους του, τοὺς πολεμάρχους τῶν παλαιῶν ἡμερῶν. Τέκνα τοῦ κνηγιοῦ, σταθῆτε μακρυνὰ πολὺ, μὴν ταράζετε τὰ ὄνειράτα τοῦ Ὅσειαν.

(1880)

Μετάφραση Α. ΚΕΦΑΛΛΗΝΟΥ

Ο ΒΑΡΚΑΡΗΣ

Λάμπει ὁ βαρκάρης καὶ ἡ γλυκεῖα φωνὴ του
Διασχίζει τῆς νυκτός τὴν ἠσυχία,
Λάμπει ὁ βαρκάρης καὶ μὲ τὸ κουπί του
Διασχίζει τὸ νερό. Καὶ μόνο μία
Ἰδέα κατέχει τὴν καλὴ ψυχὴ του
Ποῦ τῆς φωνῆς του ἐκπράζει ἡ μελωδία,
Νὰ φθάσῃ στὸ χωριό του νὰ φιλήσῃ
Τὴ Μαρία κ' ἡ καρδιὰ του θ' ἀναζητήσῃ.

(Ἄεκδοτο.)

Α. ΜΑΒΙΛΗΣ

ΠΕΤΑΧΤΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ

Ἐνα χαριτωμένο σαλονάκι, ποῦ τίποτα δὲν τοῦ λείπει, γιὰ νὰ ἱκανοποιεῖ καὶ τὴ λεπτότερη καλαισθησία. Σοφάδες καὶ πολυθρόνες ἀναπαυτικές, λουλούδια, εἰκόνες, πιάνο, γαλιὰ, μπερνετές, βάζα καὶ χίλια δυὸ πραγματάκια ὁμορφα καὶ ἀκριβὰ, μὲ δύο λόγια, ἓνα θαυμάσιο σύνολο σὲ ἀρμονία μὲ τὲς λεπτομέρειες. Ἐσσερις κυράδες, ὅλες ἀριστοκράτισσες, ντυμένες ἀπὸ τὸ παπουτσάκι ὡς στὸ καπέλλο καὶ τὴ χτενισιὰ μὲ τὸ τελευταῖο παριζιάνικο φιγουρίνι, παίρνουν τσάϊ, τρώνε σάντουιτς, κάποια καπνίζει. Ἡ Κὰ Ἀρχοντάκη, ἡ νεώτατη κυρία τοῦ σπιτιοῦ, εἶναι μισοξαπλωμένη σ' ἓνα σοφά. Κοντὰ της τὸ τζάκι ἀναμμένο τῆς φωτίζει τὸ νόστιμο προσωπάκι, ποῦ κάθε του κίνηση ἔχει καὶ τὸν τύπο τοῦ χαϊδεμένου παιδιοῦ. Ἡ Κὰ Κομφίδη, ἡ Κὰ Πλουτάκη καὶ ἡ Κὰ Ὁμορφίδη ἐπίσης πολὺ νέες καὶ ὁμορφες, καθισμένες σιμὰ της σὲ πολυθρόνες, συμπληρῶνουν τὴν εἰκόνα τοῦ κομψοῦ σαλονιοῦ. Μία λεπτὴ μυρωδιά εἶναι περιχυμμένη γύρω.

Κὰ ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ. Εἶμαι καὶ γὼ μὲ τὴ γνώμη σας. Κάποια πράματα, βλέπετε, περνᾶνε ἀπὸ τὴν καρδιὰ πρῶτα καὶ κατόπι πᾶνε στὸ μυαλὸ καὶ τότες ἡ πράξη εἶναι ὀρθότερη.

Κὰ ΟΜΟΡΦΙΔΗ. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία· ἡ καρδιὰ μιλεῖ πρὸ κλητέρα καὶ ἀναγκάζει τότες καὶ τὸ μυαλὸ νὰ σωπαίνει.

Κὰ ΚΟΜΨΙΔΗ. Συμβουλεύω τὴ φιλοσοφία νὰ καθίσει στὴ θέση της, καὶ νὰ μοῦ πῆτε τί ἀποφασίζετε νὰ κάμετε.

Κὰ ΠΛΟΥΤΑΚΗ. Μὰ εἴμαστε σύμφωνες.

Κὰ ΟΜΟΡΦΙΔΗ. Φυσικὰ, σύμφωνες.

Κὰ ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ (πλησιάζοντας στὸ τζάκι τὸ πόδι της καὶ δείχνοντας τὲς τελείες γραμμὲς του, ἐνῶ ἀπὸ τὴ διάφανη κάλτσα φαίνεται τ' ὁμορφο ρόδινο χρῶμα του). Μποροῦμε νὰ μὴ συμφωνήσουμε; Τὰ καῦμένα τὰ ζῶα ἄκακα καὶ ὠφέλιμα στὸν ἄνθρωπο ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ κάθε προστασία.

Κὰ ΚΟΜΨΙΔΗ. Ἰσα ἴσα μία τέτοια σκέψη μ' ἔκαμε καὶ μένα νὰ σᾶς πῶ νὰ συναντηθοῦμε ἐδῶ, στῆς πάντα πρόθυμης φίλης μας, Κας Ἀρχοντάκη, καὶ νὰ ἀποφασίσουμε νὰ συστήσουμε μία ἐταιρία, ἓνα σύλλογο, μία συντροφιά, ὅ,τι θέλετε, ποῦ μοναχὸς της σκοπὸς νᾶναι ἡ προστασία τοῦ ζώου. Σᾶς βρίσκω σύμφωνες καὶ ἡ χαρὰ μου δὲν περιγράφεται.

Κὰ ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ. Μὰ δὲ μπορούσε νᾶναι διαφορετικὰ. Ἀπορῶ πῶς εἶχες καὶ δισταγμούς, πῶς μ' ἐνθουσιασμὸ δὲ θὰ χειροκροτούσαμε τὴν ἰδέα σου.

Κὰ ΟΜΟΡΦΙΔΗ. Ἀλήθεια, γιὰ μᾶς αὐτὸ εἶναι καὶ προσβλητικό. Δὲν ἔχουμε αἰσθήματα καὶ μεῖς;

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. Καί ποιός ἀμφιβάλλει; Ἄν εἶχα κάποιο διαταγμό, δὲ θὰ τὸ εἶχα προτείνει πρῶτα σὲ σᾶς. Καμία φορὰ ὅμως ἔχει κανεὶς ὄλην τὴν προθυμία νὰ δουλέψῃ γιὰ μίαν ἰδέα, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ βρῆσεται στὴν ἀδυναμία νὰ τὸ κάμῃ.

Κα ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ. Σ' αὐτὰ τὰ ζητήματα ἀδυναμία δὲν ἐπιτρέπεται.

Κα ΠΛΟΥΤΑΚΗ. Σωστά! τὸ αἶσθημα εἶναι κείνο ποῦ δίνει στὴν πράξη τὴ δύναμη.

Κα ΟΜΟΡΦΙΔΗ. Τέτοιοι σύλλογοι ἔχουν συστηθεῖ σ' ὅλα τὰ μεγάλα μέρη τῆς Εὐρώπης, γιατί καὶ μεῖς νὰ μὴν τοὺς μιμηθοῦμε; Ἐδῶ μάλιστα ἕνας τέτοιος σύλλογος εἶναι ἀναγκαιότατος, γιατί μετρημένοι στὰ δάχτυλα εἶναι ἐκεῖνοι ποῦ δείχνουν λίγη ἀγάπη σ' αὐτὰ τὰ δύστυχα τὰ πλάσματα.

Κα ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ. Κ' ἡ πιὸ ἀσυγκίνητη καρδιά δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ λυπηθεῖ, ὅταν ἰδεῖ μὲ τί τρόπο μεταχειρίζονται τὰ ζῶα στὴν Ἑλλάδα. Μία μέρα θυμᾶμαι ποῦ εἶδα κοντὰ στὲς Ἀλικές ἕνα γέρικο ἄλογο ζεμένο σ' ἕνα κάρρο γεμάτο λάδι. Εἶχε περπατήσει πολὺ κ' εἶχε ἀποκάμῃ. Τὰ πόδια του δὲν τὸ βαστούσανε πιά· τοῦ ἦτανε ἀδύνατο νὰ προχωρήσῃ· κι' ὁ καρρολόγος, ἕνας ἄντρας ἴσα μὲ κεῖ πάνω, τὸ δερνε ἀλύπητα. Περνῶσα κείνην τὴ στιγμή μὲ τὸ ἀμάξι. Μοῦ ἀνεβήκαν τὰ δάκρυα στὰ μάτια, ἤθελα νὰ φωνάξω αὐτοῦ τοῦ σκληροῦ ἀνθρώπου νὰ πάψῃ νὰ δέρνει τὸ δυστυχισμένο ἐκεῖνο πλάσμα, ἀλλὰ ἡ φωνή μου θὰ χάνονταν στὸ θόρυβο ποῦ ἔκαναν οἱ ρόδες τοῦ κάρρου. Αὐτὴν τὴν εἰκόνα δὲ μπορῶ νὰ τὴν ξεχάσω· τὴν ἔχω πάντα μπρῶς, στὰ μάτια μου, γι' αὐτὸ δέχομαι μὲ μεγάλη προθυμία νὰ λάβω μέρος στὴν ἰδρυση τοῦ Συλλόγου.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. Σᾶς εὐχαριστῶ ὅλες πολὺ. Ἄν εἴστε καὶ σ' αὐτὸ σύμφωνες, ἡ Ἐπιτροπὴ μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀπὸ μᾶς τὲς τέσσερις. Μία πρόεδρος, μία ἀντιπρόεδρος, μία γραμματέας καὶ μία ταμίας. Κατόπι κάθε μιὰ μας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προτείνει μέλη ὅποιες κυρίες τῆς φαίνονται κατάλληλες νὰ ἐργαστοῦν μὲ ζῆλο στὸ πλάι μας.

Κα ΠΛΟΥΤΑΚΗ. Καὶ τί ὄνομα θὰ δώσουμε στὸ σύλλογό μας;

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. «Σύλλογος γιὰ τὴν προστασία τοῦ Ζῴου.» Νομίζω πῶς μία τέτοια ὀνομασία καὶ σύντομη εἶναι καὶ ἑξῆστερα λέει ποιός εἶναι ὁ σκοπός μας.

Κα ΟΜΟΡΦΙΔΗ. Περίφημα· ἐγὼ δὲν ἔχω καμία ἀντίρρηση.

Κα ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ (δίνοντας ἕνα παξιμαδάκι τῆς βασιλίας στὴν σκυλίτσα ποῦ εἶναι ἑα-

πλωμένη κοντὰ τῆς.) Ὅριστε καὶ τὰ ἐγκαινία τοῦ Συλλόγου μὲ τὴ Λιλίκα. Βλέπετε μὲ τί ὄρεξη τὸ τρώει;

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ (μισοκλειῶντας τὰ μάτια καὶ κοιτάζοντας μὲ τὸ διπλὸ ματογυάλι τῆς). Πόση ἱκανοποίησι δίνει ἕνα τέτοιο θέαμα!

Κα ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ. Ἀδύνατο νᾶναι διαφορετικά. Μία καρδιά εὐαίσθητη, μιὰ ψυχὴ λεπτοκαμωμένη δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ συμπονεῖ τὰ ζῶα. Θὰ τὸ πιστέψετε; ὅταν βγαίνω ἀπὸ τὸ σπίτι γιὰ νὰ πάω σὲ χορούς, στὸ θέατρο ἢ σὲ καμὴν ἀπογευματινῇ, ὅπου ἡ Λιλίκα δὲ μπορεῖ νᾶρθῃ μαζὴ μου, καὶ τὴ βλέπω ποῦ μὲ παρακολουθεῖ ὡς τὴν ἐξώπορτα μ' ἕνα βλέμμα λυπημένο, γιὰ πολλὴν ὥρα νοιώθω μία βαθειὰ συγκίνηση. Ἴσως εἶμαι ἀνόητη, ἀλλὰ ἔχω τὴν ἀτυχία νᾶμαι τρομερὰ εὐαίσθητη. Πιθανὸ νὰ σᾶς φανεῖ ἀπίστευτο, ἀλλὰ τὸ βλέμμα τῆς Λιλίκας μὲ παρακολουθεῖ καὶ μέσα στὴ μεγαλύτερη διασειδάση.—Ἀλήθεια πάτε ἀπόψε στὸ χορὸ τῆς Λέσχης;

Κα ΟΜΟΡΦΙΔΗ. Φυσικά.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. Καὶ ρωτᾶς ἀκόμη; Θᾶναι ὁ καλύτερος καὶ ζωηρότερος χορὸς τῆς ἐποχῆς.

Κα ΠΛΟΥΤΑΚΗ. Θετικά, γιατί εἶναι καλεσμένοι κι' ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν πλοίων. Ἐἴχει πολλὴ ζωηρότητα.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. Εὐτυχῶς ποῦ στὴν ὥρα μοῦφτασε καὶ τὸ φόρεμα ποῦ τὸ πρόσμενα ἀπὸ τὸ Παρίσι ἐδῶ κ' ἕνα μῆνα.

Κα ΟΜΟΡΦΙΔΗ. Τὶ χρώμα ἔχει;

Κ. ΚΟΜΨΙΔΗ. Τὸ χρώμα π' ἔχουν τὰ γιούλια τ' ἄγρια. Εἶναι πολὺ πιτυχημένο.

Κα ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ. Καὶ γὼ παράγγειλα μία ὠραιότατη τουαλετίτσα ἀπὸ μετᾶξὶ χρώμα πορτοκαλί καὶ σκεπασμένη μὲ μαῦρο τοῦλι κεντημένο ἀπὸ τὴν καλύτερη κεντίστρα μας. Ἐχει μίαν ἐργασία τρομερῇ. Μονάχα ποῦ ἀκόμα δὲ μοῦ τῶσαιτε.

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. Καὶ ποιά σοῦ τὸ κεντάει.

Κα ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ. Ἡ Μαρκίδη. Μία νέα ἀδύνατη καὶ χλωμὴ ποῦ κἀθεταί κοντὰ στὴ Μητρόπολη.

Κα ΠΛΟΥΤΑΚΗ. Τὴν ξέρω. Κεντάει θαυμάσια, ἀλλὰ ὅλοι λένε πῶς ἡ εἶναι ἢ θὰ τελειώσῃ στηθικῇ. Εἶναι πάντα ἄρρωστη.

Κα ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ. Ἐγὼ νομίζω πῶς εἶναι λιγάκι ταμπέλα καὶ γιὰ νὰ δικηλογοεῖται πῶς δὲν ἔχει ποτὲ ἑτοιμὴ στὴν ὥρα τῆς τῆ δουλειᾶ, λέει πῶς ὑποφέρει. Νά! ἡ ὥρα εἶναι πεντέμισι κ' ἔπρεπε ἀπὸ τὲς τέσσερις τὸ φόρεμα νᾶναι ἐδῶ!

Κα ΟΜΟΡΦΙΔΗ. Κ' είναι τόσο ένοχλητικό νά περιμένει κανείς ώς τήν ύστερη ώρα.

Κα ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ. Έμ'ε με νευρικήζει τρομερά ένα τέτοιο πράμα. Δέν είμαι συνηθισμένη νά μ'ή γίνονται άμέσως οι έπιθυμίες μου.

Κα ΠΛΟΥΤΑΚΗ. Από μικρούλα σέ είχαν πολυχαϊδεμένη.

Κα ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ. Και με χάλασαν θέλεις νά πεις, αϊ; (Γελούν.)

Άνοίγει ή θύρα και μπαίνει ή καμαριέρα.

Κα ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ. Τί θέλεις; Μαρία;

ΜΑΡΙΑ. Είναι τό κορίτσι τ'ης Μαρκίδη και ζητᾶ νά σᾶς μιλήσει.

Κα ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ. Άς έρθει εδώ· δέν τό κουνῶ από τή φωτιά μου. (Στῆς Κυρίες) Μοῦ τό έπιτρέπετε; δέν είναι έτσι;

Κα ΚΟΜΨΙΔΗ. Άκους εκεί, αγαπητή μου.

(Μπαίνει ένα κοριτσάκι δεκατριῶν χρόνων αδύνατο και χλωμό. Ένα παλῶ πανωφόρι στενῶ και κοντῶ τοῦ μισοσκεπάζει τό σωματάκι, ενώ τᾶ χέρια του είναι ολοκόκκινα και μαδιά από τό κρύο. Δειλῶ και ντροπαλῶ κάνει δύο τρία βήματα μέσα στό δωμάτιο, ενώ ή Κα Κομψίδη τραβιέται λιγάκι με μικρῶ μορφασμῶ από φόβο μήν τήν άγγίζει ή μικρούλα.)

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΑΚΙ (με τρεμουλιαστή φωνή.) Μ' έστειλε ή μητέρα μου νά σᾶς πῶ ποῦ αδύνατο είναι νά τελειώσει γι' απόψε τό φόρεμά σας. Έδούλευε με τή θερμη ὅλη νύχτα γιά νά προετᾶσει, μα τ'ης ανέθηκε ὡς σαράντα βαθμούς, και μουπε, έπειδή λίγο λείπει, νά τ'ης δώσετε μπροστά πέντε δραχμές, γιατί δέν έχει νά πάρει οὔτε τᾶ γιατρικά.

Κα ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ (θυμωμένη). Όταν ξέρει ποῦ δέ μπορεί νά κάμει μία δουλειά νά μήν τήν αναλαβαίνει. Κάποια ἄλλη θᾶ τήν πλέρωσε περισσότερο και μοῦ ἄφηκε τό φόρεμά μου στη μέση.

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΑΚΙ. Όχι, Κυρία, δέν έχει ἄλλη δουλειά. Δούλευε ὅλη νύχτα, μα είναι πολῶ τό κέντημα, ποῦ εἶχε νά γίνει. Δούλευε με ὅλη τή θερμη. Σοῦ τό ὀρκίζομαι, Κυρία!

Κα ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ. Τούς ὄρκους σας τούς ξέρω. Νά πᾶς νά φύγεις, δέ δίνω πεντάρια, ἄν δέν τελειώσει τό φόρεμά μου. Για σᾶς τούς παληανθρώπους θᾶ πάω απόψε στό χορῶ κουρελλιέρα.

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΑΚΙ (με κλαφιάρικη φωνή.) Μᾶ τήν ἀλήθεια, εἴμαστε χωρίς λεσπτό, Κυρία, και με τή μάννα μου ἄρρωστη.

Κα ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ (στό κορύφωμα τοῦ θυμοῦ.) Νά φύγεις σοῦ λέω! Δέν ἤξερετε παρᾶ νά ζητᾶτε χρήματα, τεμπέληδες, παληόκοσμος!

Κα ΠΛΟΥΤΑΚΗ (πηγαίνοντας κοντά τ'ης με προθυμία και πιάνοντας τήν από τή μέση.) Μή συγχίζεσαι, χρυσή μου, έτσι είναι ὅλες τους, ψευτρες.

Κα ΟΜΟΡΦΙΔΗ. Για τό Θεῶ μήν ταράζεσαι, δέν ἀξίζει τόν κόπο!

(Η Κα ΚΟΜΨΙΔΗ δείχνοντας με τό χέρι στό κοριτσάκι τή θύρα γιά νά φύγει, κάθεται στό πιάνο και γιά νά διακοπῆ ή συζήτηση ἀρχίζει νά παίζει).

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΑΚΙ (φεύγοντας με τᾶ δάκρυα στά μάτια). Δυστυχισμένη μάννα!

(Τ'ης ξεφεύγει ένα αναφιλητῶ, μα δέν ἀκούεται· τό σκεπάζουν οι ἤχοι τοῦ πιάνου, ποῦ τούς σκορπίζουν τᾶ κάτασπρα δάχτυλα τ'ης Κας Κομψίδη παίζοντας τοῦ Δίστ τή ραφωδία έντεκα. Για πολλήν ώρα δέν ἀκούεται παρᾶ τό τέλειο παίξιμο ποῦ ζωντανεύει θαυμάσια τό ἀριστούργημα τοῦ τεχνίτη. Οι τρεις κυρίες ἀκούν μαγυμένες.—Μόλις έπαψε ή μουσική:)

Κα ΟΜΟΡΦΙΔΗ (συγκινημένη). Φίλη μου, παίζεις σάν ἄγγελος.

Κα ΠΛΟΥΤΑΚΗ. Μᾶς μάγεψες.

Κα ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ. Άλήθεια ή μουσική είναι τό καλύτερο φάρμακο γιά τᾶ νεῦρα. Συγχίζστηκα τόσο μ' αὐτούς τούς συγχμένους ανθρώπους. Λοιπὸν στη δουλειά μας τῶρα. (Χαϊδεύοντας τή Λιλίκα.) Εἶπαμε πῶς συσταίνουμε μεῖς οι τέσσερις ένα σύλλογο γιά τήν προστασία τοῦ ζῶου.....

ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

SHAKESPEARE

Α Μ Λ Ε Τ

(ΠΡΑΞΗ Α΄. ΣΚΗΝΗ Ε΄.)

(Ένα ἄλλο μέρος στό πρόχωμα.)

(Έρχονται τό Πνέμα και ὁ Άμλέτος.)

ΑΜΛ. Ποῦ θᾶ με πάρεις; Πές! πλιά ὀμπρὸς δέν πάω!

ΠΝΕΜ. Άκου!

ΑΜΛ. Σ' ἀκούω

ΠΝΕΜ. Σιμόνει ὀλοένα ή ὦρα

Ποῦ στῆς πίσσινες φλόγες τοῦ τυράγγιου
Πρέπει νά ξαναδώσω τὸν ἑαυτῶ μου.

ΑΜΛ. Άχ δόλιο πνέμα!

ΠΝΕΜ. Μή με συμπονεῖς,

Μᾶ σοβαρᾶ τήν προσοχή σου ρίξε
Σ' αὐτῶ ποῦ ἐγὼ θᾶ σοῦ μιλήσω.

ΑΜΛ. Μίλειε!

Πρέπει ν' ἀκούσω.

ΠΝΕΜ. Κι' ἄν ἀκούσεις, πρέπει

Έγδικητῆς νά γένεις.

ΑΜΛ. Τί;

ΠΝΕΜ. Τὸ πνέμα
Τοῦ πατέρα σου ἐγὼ εἶμαι, δικασμένο

Γιὰ ἓναν καιρὸ τῆ νύχτα νὰ πλανιέται
 Καὶ νὰ λιμάζει στὴ φωτιὰ ὅλη μέρα,
 Ἔως νὰ καθάρει καὶ νὰ κάψει ἢ φλόγα
 Τὰ κρίματα τῆς πρόσκαιρης ζωῆς μου.
 Κι' ἂν δὲν ἦταν σὲ μένα ἐμποδισμένο
 Νὰ εἰπῶ τὰ μυστικά τῆς φυλακῆς μου,
 Θὰ σοῦλεγα ἱστορία ποῦ τῆς ψυχῆς σου
 Κι' ὁ πλιὸ ἐλαφρὸς τῆς λόγος θάταν τρόμος,
 Ποῦ θὰ πάγωνε τὸ αἷμα σου τὸ νέο,
 Ἄπ' τὲς κόχες σὰν ἄστρα θὰ πετοῦσε
 Τὰ δύο σου μάτια, τὰ πλεχτὰ ἐνωμένα
 Θὰ ἐχώριζε σγουρά σου καὶ μία μία
 Θὰ ἔστανε ὀρθὲς τὲς τρίχες τους, σὰ νάταν
 Ἄγκάθια θυμωμένου σκανιζοχοίρου.
 Μὰ κήρυγμα ἅπ' τὸν κόσμον τὸν αἰώνιον
 Σ' αὐτιὰ ἀπὸ σάρκα κ' αἷμα δὲν ταιριάζει.
 Ὡχ ἄκουσε, ἄκουσε, ἄκου! ἂν κάποτε ἴσως
 Τὸν ἀκριβὸ πατέρα σου ἀγαποῦσες....

ΑΜΑ. Ὡ Θεέ μου!

ΗΝΕΜ. Τότε ἐγδίκησε τὸ φόνον
 Τὸν πλιὸ μιὰρὸ κι' ἀφύσικον!

ΑΜΑ. Τὸ φόνον;

ΗΝΕΜ. Τὸ μιὰρό, ὅπως ὅλοι, καὶ πλιὸ ἅπ' ὅλους
 Ἄφύσικον, τεράστιον καὶ μιὰρό!

ΑΜΑ. Δίχως ν' ἀργεῖς, ξηγήσου γιὰ νὰ ὀρμήσω
 Μὲ δλόγοργα φτερά σὰν τῆς ἀγάπης
 Τῆ σκέψη, ἢ τὴν κατάνυξη στὴν ἅγιαν
 Ἐγδίκησή μου.

ΗΝΕΜ. Πρόθυμον σὲ βρίσκω.
 Μὰ θάσουν πλιὸ ὀκνηρὸς κι' ἅπ' τὸ παχὺ
 Τὸ χόρτο ποῦ σαπίζει ἀναπαμένα
 Στῆς Λήθης τ' ἀκροπόταμα, ἂν μ' αὐτὸ
 Δὲν ἐκινιόσουν.—Τώρα γροίκα, Ἀμλέτε.
 Κοινολογήθη πῶς ἐνῶ ἐκοιμόμουν

Στὸν κῆπο μου, μ' ἐτοίμησε ἓνα φίδι,
 Καὶ μ' ἓνα χαλκεμένο χοντροὸ ψέμα
 Τὰ αὐτιὰ ἀπατήσαν ὅλης τῆς Δανίας.
 Μάθε ὁμως, παλληκάρι εὐγενικό,
 Πῶς τώρα αὐτὸ τὸ φίδι, πῶχει φάει
 Τῆ ζωὴ τοῦ πατέρα σου, φορεῖ
 Τὸ στέμμα του!

ΑΜΑ. Ὡ προφήτισσα ψυχῆ μου!

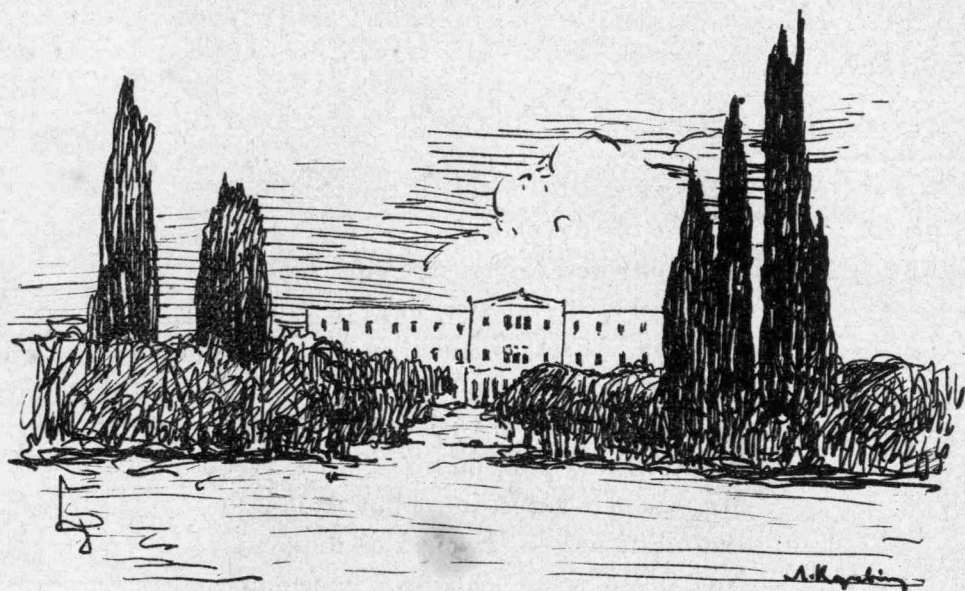
Ὁ θεὸς μου;

ΗΝΕΜ. Αὐτός· ναί, ὁ σκύλος, ὁ αἰμομίχτης!

Ὁ πόρνος, μὲ τὰ μάγια τοῦ μυαλοῦ του
 Καὶ μὲ προδότη δῶρα — (ὦ πονηρὸ
 Μυαλὸ καὶ δῶρα ποῦ τῆ δύναμη ἔχουν
 Ἔτσι νὰ ξεπλανᾶν!)—στὴν πιθυμιά του
 Τὴν ντροπερνή ἐκατάφερε νὰ σύρει
 Τῆ θέληση τῆς τόσο τάχα ἀγνῆς
 Βασιλισσᾶς μου.—Ὡ ξεπεσμός, Ἀμλέτε.
 Ἄπ' τὰ χέρια μου ἐμὲ ποῦ ἡ ἀγάπη μου ἦταν
 Τόσο ψηλὰ ὥστε πάντα ἐπορευότου
 Ζευγάρι μὲ τὴν πίστη ποῦ τῆς εἶχα
 Ὅμῶσει τὴν ἡμέρα τῆς χαρᾶς μας,
 Ἄχ! νὰ ξεπέσει μ' ἓναν τιποτένιον,
 Ποῦ ἦταν φτωχὲς οἱ φυσικὲς του οἱ χάρες
 Μπρὸς στὲς δικές μου!—Μὰ καθὼς ποτέ τῆς
 Ἡ γνώση δὲν κλονίζεται, καὶ ἄς τρέχει
 Κατόπι τῆς μ' οὐράνιον θῶρι ἢ ἀσέλγεια,
 Ἔτσι ἡ ἀσωτία χορταίνει, ὡς κι' ὅταν σμίξει
 Μ' ἄγγελον φωτοβόλον, τὴν οὐράνια
 Τὴν κλίνη τῆς καὶ χύνεται στὲς βρῶμες!
 Μὰ στάσου! Τῆς αὐγῆς, θάρρῶ, μυρρίζω
 Τ' ἀγέρι. Ἄς εἶμαι σύντομος.—Στὸν κῆπο,
 Κεῖ ποῦ ἐκοιμόμουν, ὅπως συνειδοῦσα
 Τὸ μεσημέρι, στὴν πλιὸ ξέγνοιαστη ὥρα,
 Ἦρθε ὁ θεὸς σου κλεφτὰ μ' ἓνα φλασκὶ
 Γιομάτο ἀπὸ ζουμὶ καταραμένου

Μηλόχορτου, και μούχυνε στὲς τρύπες
 Τῆς ἀκοῆς αὐτὸ τὸ λεπροφόρο
 Τ' ἀπόσταγμα, ποῦ ἡ ἐνέργεια του ἔχει τόση
 Ἐχθρητα μὲ τὸ ἀνθρώπινο τὸ αἷμα,
 Ὡστε γοργά, σὰ διάργυρος διαβαίνει
 Τὲς φυσικὲς τὲς πόρτες καὶ τοὺς δρόμους
 Τοῦ κορμοῦ καὶ τὸ ὕγιο καὶ ψιλὸ
 Αἷμα μὲ δύναμη ἄξαφνη μᾶς πῆγει
 Καὶ μᾶς τὸ κόβει, ὅπως τὸ γάλα οἱ στάλες
 Οἱ ξυνές· κι' αὐτὸ μούκαμε καὶ μένα·
 Κι' ὀλομεμιάς τὸ παστρικὸ κορμί μου
 Μιὰ ψώρα, ὅμοια στὴ λώβα τοῦ Λαζάρου
 Τὸ κρούστισε μὲ κλόδες βρωμερὲς
 Κι' ἄσκημες· ἔτσι ἐμένα, ποῦ ἐκοιμόμουν,
 Ἐνοῦ ἀδερφοῦ τὸ χέρι μονομιάς
 Στέμμα, ζωή, βασίλισσα μοῦ πῆρε!
 Στῶν κριμάτων μου τ' ἄνθι θερισμένος,
 Ἄσιαστος, ἀμετάλαβος, ἀμύρωτος,
 Χωρὶς νὰ κάμω πρὶν λογαριασμούς,
 Σταλμένος ἔτσι ἐδὼ νὰ δώσω λόγο
 Μ' ὄλες τὲς ἁμαρτίες μου στὸ κεφάλι!
 Ὡ φρίκη, ὦ φρίκη, ὦ φρίκη! — Ἄν ἴσως ἔχεις
 Αἴσθημα στὴν καρδιά, μὴν τὸ ὑπομείνεις·
 Ὡ μὴν ἀφήσεις νᾶναι τὸ κλινάρι
 Τῶν βασιληάδων τῆς Δανίας κρεββάτι
 Πορνείας καὶ ντροπερνῆς αἰμομιξίας!
 Μὰ ὅπως κι' ἂν κυνηγήσεις τὸ ἔργο τοῦτο,
 Μὴ μολέψεις τὸ νοῦ σου κ' ἡ ψυχὴ σου
 Κακὸ ἄς μὴ σκαρφιστεῖ ποτὲ νὰ κάμει
 Τῆς μάννας σου· ἀφησέ την στὸ Θεὸ
 Καὶ σ' ἐκεῖνα τ' ἀγκάθια ποῦ μονιάζουν

Μέσ' στὰ σπλάχνα γιὰ νὰ τηγε κεντοῦν
 Καὶ νὰ τὴν ἀγγυλόνουν. — Ἐχε γειά!
 Ἡ λαμπυρίδα δείχνει πῶς σιμά εἶναι
 Ἡ αὐγὴ κι' ἀχναίνει τ' ἀφεγγο τὸ φῶς τῆς.
 Γειά σου, Ἄμλετ, γειά σου! Μὴ με λησμονήσεις. (Φεύγει)
 Ὡ ἐσεῖς στρατιῆς οὐράνιες, Γῆ, καὶ τί ἄλλο;
 Νὰ σμίξω ὡς καὶ τὴν κόλαση; — Ντροπὴ!
 Βάστα καρδιά μου, βάστα, κ' ἐσεῖς νεῦρα
 Μὴ γεράσετε εὐτύς, μὰ ὀρθὸν ἀκόμη
 Βασιάξετέ με! — Ἐγὼ νὰ σὲ θυμοῦμαι;
 Ναί, δόλιο πνέμα, ὅσο εἶναι θρονιασμένη
 Στὸ σκοτισμένο καύκαλό μου ἡ μνήμη.
 Νὰ σὲ θυμοῦμαι; Ναὶ θὰ σβήσω κάθε
 Κοινὴ κι' ἀνούσια θύμηση ἀπ' τὴ μνήμη,
 Τὸν πίνακα, ὅλα τὰ ρητὰ ποῦ ἐπῆρα
 Ἄπ' τὰ βιβλία, τ' ἀχνάρια, τὲς εἰκόνες
 Τοῦ περασμένου τοῦ καιροῦ, ποῦ ἡ νειότη
 Κ' ἡ παρατήρησή μου αὐτοῦ εἶχε γράψει,
 Καὶ μόνη ἡ προσταγὴ σου θένα ζεῖ
 Στὸ βιβλίον καὶ στὰ φύλλα τοῦ μυαλοῦ μου
 Κι' ὄχι ἄλλο πρᾶμα πρόστυχο! — Τὸ ὁμόνω!
 Γυναῖκα ὀλέθρια! ἀχρεῖε κακοῦργε, ἀχρεῖε,
 Ποῦ ὄλο γελᾷς! Ἀχρεῖε καταραμένη! —
 Ποῦ εἶσαι σημειωματάρη μου; Τὸ πρᾶμα
 Εἶναι ἄξιο νὰ γραφτεῖ: Πῶς δυνατὸ εἶναι
 Ὅλο γελῶντας ἕνας νὰ εἶναι ἀχρεῖος;
 Τοῦλάχιστο εἶμαι βέβαιος στὴ Δανία
 Συμβαίνει αὐτό. (Γράφει). Γραμμένον ἐδὼ σ' ἔχω,
 Θεῖέ μου! — Τὸ σύνθημά μου θᾶναι τώρα:
 «Γειά σου, Ἄμλετ, γειά σου μὴ με λησμονήσεις».

ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΦ

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ο ΣΠΟΥΡΓΙΤΑΣ

Γυρίζοντας από το κυνήγι εδιάβαινα από το μεγάλο στρατόνι του περιβολιού. 'Ο σκύλλος μου άτρεχε μπροστά. Μεριάς συμάζωσε τα πατήματά του και, σά νάπαρνε όρπλη άρχίνησε νά παραμονεύει. 'Εκοίταξα ίσια κάτω τό στρατόνι και είδα ένα μικρό σπουργίτι με κίτρινα χείλια και ξεπλουμισμένο τό κεφάλι. Είχε πέσει από τή φωλιά του (ένας δυνατός άγέρας έτράνταζε τές σκληθρες του στρατονιού) και τώρα έμενε άκίνητος δοκιμάζοντας ν'άπλώσει τά μικρά του φτερούγια που μόλις ξεφυτρώνανε.

'Αγάλια-γάλια ό σκύλλος μου τό ζύγωσε, μά ξάφνου από τό σημετερό δέντρο άσκένεται ένας παλιός, μαυρόστηθος σπουργίτας, κατακυλάει σάν πέτρα μπροστά στό μουσούδι του σκύλλου και, φουντωμένος, άλαφιασμένος, χουμάει καμπόσες φορές μ' άπειλισμένο και παραπεμένο πέταμα γύρο στό λάνοιχτο στόμα με τά μεγάλα δόντια. 'Επροσπαθούσε νά γλυτώσει τό μικρό του, τό περάσπιζε με τό ίδιο του τό σώμα... ολάκαιρο τό μικρούτσικο κορμί του έτρεμε από φόβο, ή φωνούλα του άγρίεψε κ' έβράχηνισε, άπέθανε, θυσιάστηκε. Τί τεράστιο θεριό που θά του φαινόντανε ό σκύλλος! Και όμως δεν είχε καρδιά νά σταθεί ίκει φηλά σά σίγουρα τά κλαριά. Μιά δύναμη, από τή θέλησί του δυνατώτερη, τον έτράβηξε κάτω. 'Ο σκύλλος μου έστάθηκε κ' έπειτα έκαμε πίσω, σά νά καταλάβαινε κι' αυτός εκείνη τή δύναμη. Τόν έφώναξα κι' άλόργεψα γιοματό: σεβασμό μέσα μου. Ναί μη γελάτε, έσεβάστηκα μέσα μου τό μικρό, εκείνο ήρωικό πουλί, τήν παθητική έκφραση τής αγάπης του.

Ήτο δυνατή, στοχάστηκε, από τό θάνατο κι' από τό φόβο του θανάτου είναι ή αγάπη. Μοναχή μ' αυτής, με τήν αγάπη μόνο βαστιέται και πάει μπροστά ή ζωή.